

ÅRSBERETNING 2016 OSLO KRISESENTER

Alle bilder i rapporten er laget av Björg Thorhallsdóttir

Denne årsmeldingen og regnskapet gir etter styrets oppfatning fyllestgjørende informasjon om resultatet av årets drift og om stiftelsens stilling ved årsskiftet. Det har ikke intrådt forhold av vesentlig betydning for resultatet eller stiftelsens stilling etter avslutningen av regnskapsåret.

Innhold

1. Organisasjon.....	1
1.1 Organisasjonsform.....	1
1.2 Styrerepresentanter 2016.....	2
1.3 Krisesenterets formål.....	2
1.4 Seksjoner ved Oslo Krisesenter.....	3
1.4.1 Bosenteret.....	3
1.4.2 Dagsenteret.....	4
1.4.3 Bokollektivet.....	5
1.5 Medlemskap i paraplyorganisasjon.....	6
2. Økonomi.....	6
2.1 Finansiering.....	6
2.2 Revisjonsfirma.....	7
2.3 Personal.....	7
2.4 Antall stillingshjemler 2016.....	7
2.5 Avlønning og forsikringsordninger.....	9
2.6 Helse, miljø og sikkerhet.....	9
2.7 Sykefravær.....	9
2.8 Tiltak for likestilling.....	10
3. Krisesenterboligen og ytre miljø.....	10
4. Opplysningsplikt til barnevernet.....	11
5. Intern opplæring, kompetanseheving og samarbeidsmøter.....	11
5.1 Intern kompetanseutvikling.....	11
5.2 Ekstern kompetansegivende etterutdanning.....	11
5.3 Samarbeidspartnere.....	12
5.4 Utadrettet virksomhet.....	14
5.4.1 Nasjonalt.....	14
5.4.2 Internasjonalt.....	16
5.5 Samarbeid med skandinaviske krisesentre/organisasjoner.....	16
5.6 Kompetanse hos ansatte.....	16
6. Særlig tilrettelegging.....	18
6.1 Belegg, tendenser og brukergrunnlag.....	18
6.2 Barn og unge.....	25

6.3	Mødre (fedre).....	27
6.4	Funksjonshemmede	28
6.5	Eldre.....	29
6.6	Kvinner med minoritetsbakgrunn	29
6.7	Krisesenter for menn	31
6.8	Gjennomførte prosjekter i 2016.....	32
6.9	Oslo Krisesenters plass i tiltakskjeden i Oslo Kommune.....	34
7.	Utfordringer.....	35
7.1	Utfordringer knyttet til kvinner med minoritetsbakgrunn, funksjonshemmede, eldre og barn.....	35
7.2	Utfordringer knyttet til samarbeid med vertskommune.....	39
7.3	Særlige utfordringer og løsninger i 2017.....	41

1. Organisasjon

1.1 Organisasjonsform

Oslo Krisesenter er en stiftelse, som ble opprettet med en stiftelseskapital på kr. 50.000,-. Oslo Krisesenter utfører Oslo kommunes lovpålagte krisesenteroppdrag. Som eneste krisesenter i kommunen betjener Oslo Krisesenter hele Oslo kommunes befolkning. Krisesentertjenestene i Oslo Kommune ble i 2013 konkurranseutsatt. Oslo Krisesenter vant anbudsrunderen, og har på bakgrunn av dette ansvar for krisesentertilbudet i Oslo i 10 år framover. 2014 var første år av kontraktperioden.

Oslo Krisesenter samarbeider med andre krisesentre i andre kommuner, spesielt når det av sikkerhetsmessige hensyn ikke lar seg gjøre for voldsutsatte og deres barn å benytte seg av lokalt krisesenter.

Organisering

Oslo Krisesenters tilbud er organisert i tre seksjoner med hver sin seksjonsleder; Bosenteret, Dagsenteret og Bokollektivet. Daglig leder og seksjonslederne utgjør Oslo Krisesenters lederteam.

Bosenteret består i dag av tre team med egne teamledere. Teamene samarbeider på tvers, men har spesialkompetanse på henholdsvis voldsutsatte kvinner og menn, voldsutsatte barn og mottak av nye henvendelser. I tillegg til stabiliseringsarbeid gjennom samtaler og omsorg, bistår Bosenteret voldsutsatte kvinner menn og deres barn med å kartlegge trusselbildet og de voldsutsattes behov for bistand, og hjelper dem med å få oppfylt de rettigheter de har etter norsk lov.

Dagsenteret gir et tilbud på dagtid til voldsutsatte. Tilbudet gis til voldsutsatte kvinner, barn og menn som ikke har benyttet seg av et beskyttet botilbud på senteret, og voldsutsatte som er i behov av oppfølging etter å ha hatt et beskyttet opphold på Bosenteret. Dagsenterets tilbud omfatter råd og veiledning, individuelle samtaler, kurs, gruppesamtaler og nettverkssamlinger både for kvinner, barn og menn. Dagsenteret utfører også en del utadrettet virksomhet. Prosjektavdelingen er underlagt seksjonsleder ved Dagsenteret.

Bokollektivet med leiligheter er et bo- og støttetilbud for unge minoritetskvinner og menn som er på flukt fra familien grunnet tvang, trusler eller vold, herunder, isolasjon, ekstrem kontroll og tvangsekteskap enten før eller etter inngått ekteskap. Bokollektivet består av hybler i et bokollektiv og eksterne leiligheter. Dette tiltaket er i hovedsak finansiert gjennom statsmidler.

ROSA-prosjektet (kvinner og menn utsatt for menneskehandel) disponerer fire rom ved Oslo Krisesenter, hvorav et er et akuttrom. Prosjektets døgntelefon er tillagt Oslo Krisesenters akutte døgnåpne hjelpetelefon. Oslo Krisesenters styre har det overordnede faglige, administrative og økonomiske ansvaret for virksomheten.

1.2 Styrerepresentanter 2016

Styret består av tre eksterne representanter og to representanter fra de ansatte.

Styreleder	Ragnhild Hennem	Professor Juridisk fakultet, Universitet i Oslo
Styremedlem	Rachel Eapen Paul	Likestillings og diskrimineringsombudet LDO Seniorrådgiver
Styremedlem	Grete Herlofson Roland	Generalsekretær i NKS
Styremedlem	Linda Tørud Pettersen Anita Stende	Ansattes representant Ansattes representant (vara)
Styremedlem	Kristin Berntsen	Ansattes representant

1.3 Krisesenterets formål

Oslo Krisesenter er et døgnåpent lavterskel akutt tilbud til voldsutsatte kvinner, menn og deres barn.

Formålet er å:

- Bistå voldsutsatte kvinner, menn og deres barn som trenger beskyttelse. Arbeidet skal drives etter prinsippet "Hjelp til selvhjelp", og på brukernes egne premisser.
- Bekjempe kvinneundertrykking med særlig ansvar for å påpeke forhold i samfunnet som legitimerer, underbygger og opprettholder kjønnsbestemt, privat vold.
- Spre kunnskap om kvinnemishandling overfor publikum generelt, og politikere og fagmiljøer spesielt.

1.4 Seksjoner ved Oslo Krisesenter

1.4.1 Bosenteret

Bosenteret er et lavterskel, midlertidig beskyttet botilbud til kvinner, menn og deres barn som er i akutt krise som følge av fysisk og psykisk vold i nære relasjoner. Ansatte på Bosenteret er organisert i et mottaksteam, et team for kvinner og menn, og et barne- og ungdomsteam.

Mottaksteamet

Mottaksteamet har spesialkompetanse på kartlegging og sikkerhetsvurdering, samt kunnskap om brukernes rettigheter og det øvrige hjelpeapparatets funksjon.

Mottaksteamet har gjennomsnittlig 200 nye henvendelser fra voldsutsatte i måneden. Totalt var det 2239 nye henvendelser i 2016, 1903 fra kvinner og 336 fra menn. Langt de fleste er i krisesenterets målgruppe.

Mottaket kartlegger alvorlighetsgraden av volden den voldsutsatte er blitt utsatt for, og henviser til Bosenteret eller Dagsenteret på bakgrunn av denne kartleggingen.

I 2016 ble 328 kvinner, 17 menn og 218 barn gitt et midlertidig beskyttet botilbud. De resterende fikk et dagtilbud, eller råd og veiledning over telefonen. De få som ikke er i målgruppa, blir henvist videre til riktig instans. Mottaksteamet har egen teamleder.

Team for kvinner og menn

I tillegg til stabiliseringsarbeid gjennom samtaler og omsorg, bistår Bosenteret de voldsutsatte med å komme i kontakt med andre instanser som f.eks. politi, helsetjeneste, bistandsadvokat, NAV, barneverntjenesten og andre aktuelle aktører. Bosenteret er også aktive under reetableringsfasen av den voldsutsatte etter opphold ved Oslo Krisesenteret.

Hovedkontaktene for kvinner og menn samarbeider tett med hovedkontaktene for barn. Mor/far og barn blir en egen enhet, hvor hvert individ har en egen kontakt og får dermed en stemme inn i enheten.

Teamet har egne natt- og helgevakter i tillegg til hovedkontakter som går i turnus. Teamet har egen teamleder.

Krisesenter for menn (OKM) ble opprettet sommeren 2010 med et botilbud og et dagtilbud til voldsutsatte menn og deres barn. Botilbudet for menn er ikke

samløkalisert med kvinnes botilbud, og dagtilbudet er ikke samløkalisert med botilbudet til menn. Dette av sikkerhetsmessige grunner.

I 2016 var det 328 kvinner og 17 menn som fikk et midlertidig beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter.

Barne- og ungdomsteamet

Det ble i 2009 opprettet et barne- og ungdomsteam med egen seksjonsleder for barne- og ungdomsarbeidet ved Oslo Krisesenter. Barne- og ungdomsteamet skal sikre at barn og unge får en individuell tilpasset oppfølging, og har ansvaret for å koordinere alle aktiviteter for barn og unge i perioden de bor på Oslo Krisesenter. Barn og unges rett til individuell tilpasset oppfølging ble hjemlet i krisesenterloven 2010.

Omfanget av volden barna har blitt utsatt for blir kartlagt gjennom individuelle samtaler, lek og aktiviteter med barna i tillegg til samtaler med deres mødre/fedre. Teamet samarbeider med bydelenes barneverntjenester, barnehager og skoler, barne- og ungdomspsykiatrien og en rekke frivillige organisasjoner.

Barneteamet ble innlemmet i Bosenteret i 2012 og fungerer i dag som del av seksjonen Bosenteret. Primærkontaktene for barn går i turnus og har egen teamleder.

I 2016 var det 218 barn som fikk et beskyttet botilbud sammen med sine mødre/fedre ved Oslo Krisesenter. 9 av disse kom med sine fedre.

1.4.2 Dagsenteret

Dagsenteret er et tilbud til voldsutsatte og deres barn som ikke har bodd på senteret, eller voldsutsatte og deres barn som har benyttet seg av botilbudet tidligere og er i behov av oppfølging etter utflytting. Tilbudet omfatter råd og veiledning, individuelle

samtaler, kurs, gruppesamtaler og nettverkssamlinger både til kvinner, menn og deres barn.

Det var 2071 besøk av voksne dagbrukere i 2016. 41 av disse var fra menn.

Det ble avholdt 79 samtaler med voldsutsatte barn på dagtid i 2016. 35 gjennom individuelle samtaler, og 44 i gruppesamtaler. I tillegg var det 523 besøk av barn i Dagsenterets nettverksgruppe.

Det er etablert et gratis advokattilbud finansiert av Politi- og Justisdepartementet, og dager for praktisk hjelp til våre nåværende og tidligere brukere. I 2016 var det 120 personer som benyttet seg av tilbudet om advokathjelp i til sammen 135 saker.

Det ble i 2009 opprettet en egen avdeling for kvinner utsatt for menneskehandel ved Oslo Krisesenter (ROSA-prosjektet). Denne avdelingen er organisert under Dagsenteret. Det var 40 kvinner som fikk et midlertidig beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter gjennom ROSA-prosjektet i 2016.

1.4.3 Bokollektivet

Bokollektivet gir et tilbud til unge minoritetskvinner og menn som er på flukt fra familien grunnet tvang, trusler eller vold, herunder, isolasjon, ekstrem kontroll og tvangsekteskap enten før eller etter inngått ekteskap. Bokollektivet består av 5 hybler i kollektiv og 6 leiligheter. Bokollektivet er døgnbemannet, nattevakter deles med Oslo Krisesenter.

Det bodde 27 unge og 1 barn i Bokollektivet i 2016, 1 av de unge var en mann.

Bokollektivet opprettet i 2012 med eksterne midler, en nettverksgruppe kalt «Sammen» og en mødregruppe for tidligere beboere med barn. Mødregruppen ble lagt ned i 2014. Prosjektet «Sammen» ble avsluttet 31.12.15. Da tiltaket «Sammen» vurderes som viktig for både nåværende og tidligere beboere, søkte vi og fikk tilsagn av Velferdsetaten om å kunne omdisponere kommunale midler gitt Bokollektivet for dette tiltaket. «Sammen» har således fortsatt i 2016 og vil forhåpentligvis også fortsette i 2017. «Sammen» hadde i 2016 50 aktive brukere.

Bokollektivet med leiligheter og prosjektene skriver egne rapporter.

1.5 Medlemskap i paraplyorganisasjon

Stiftelsen Oslo Krisesenter er medlem i Krisesentersekretariatet og arbeidsgiverorganisasjonen Virke.

De ansatte er medlemmer i KLP, i henhold til selskapets forskrifter.

2. Økonomi

2.1 Finansiering

Oslo krisesenter ble i 2016 finansiert gjennom kommunale midler på bakgrunn av 10-årskontrakt med Oslo Kommune (fra 2014 til 2024).

Kommunal finansiering for 2016 var kr 27 871 000. I tillegg er det bevilget midler til følgende prosjekter:

Oslo Krisesenter har fått midler og gjennomført følgende prosjekter i 2016:

- Voldsutsatte kvinner i fengsel (Justisdepartementet, flerårig prosjekt)
- ROSA-prosjektet, botilbud og døgntelefonvakt (Justisdepartementet, flerårig)
- Prosjektering av nytt botilbud til Rosabrukere (Justisdepartementet)
- Døgntelefonvakt alle typer menneskehandel (Justisdepartementet)
- Tiltak for kvinner utsatt for menneskehandel og prostitusjon (Justisdep, flerårig)
- Advokatvakt for voldsutsatte kvinner, menn og barn (Justisdep, flerårig)
- Nettverksgruppe for tidligere beboere og deres barn (Justisdep, flerårig)
- ICDP-grupper (Foreldreveiledningsprogram) (Bufdir)
- Mor-barngrupper (Bufdir) (Overført til 2016)
- Ressursvenner, et samarbeid med NKS (Ekstrastiftelsen, flerårig)
- Psykisk helse, et samarbeid med HIOA, videreutd. i Psykisk helse (flerårig)

Bokollektivet:

- Drift av Bokollektivet og 6 leiligheter, 11 plasser (statlige og kommunale midler)
- Plan for videreutvikling av Bokollektivet (BufDir)
- Gutteprosjektet, holdningsarbeid rettet mot unge min gutter (ImDi, flerårig)
- Selvhjelpsoka, «Håp smaker mango» (ImDi)
- Rollemodeller, opplæring av tidligere brukere til rollemodeller (Ekstrastiftelsen)
- Seksuell helse, (Helseetaten, Oslo Kommune, overført til 2017)

Det er skrevet egne prosjektrapporter for alle prosjektene.

Pengegaver og annen støtte:

Oslo krisesenter ble i 2016 tildelt midler fra Gjensidigestiftelsen juleaksjon gjennom

Krisesentersekretariatet. I tillegg mottok Oslo Krisesenter pengegaver fra private givere og diverse organisasjoner, bl.a. Boye Schlytters legat, AWC (den amerikanske kvinneforeningen i Oslo) og Sameie Utsigden Husvilde koloni. Alle pengegaver er regnskapsført og revidert av revisor.

I 2016 har vi som tidligere år hatt mulighet til å benytte oss av fire hytter i idylliske omgivelser litt utenfor Oslo, gjennom Johan Andresen. Hyttene ble flittig brukt gjennom hele sommerhalvåret. Hotellkjeden Choice sponset et hotellopphold for noen av Oslo Krisesenters mødre og barn i 2016. På turen var det 25 kvinner og 17 barn som fikk oppleve et hotellopphold i den norske fjellheimen.

Offentlig finansiering av Bokollektivet var i 2016 totalt kr 8 041 600, hvorav kr 7 606 000 var statlige midler og kr 906 000 var kommunale midler.

Bokollektivet skriver egen årsrapport og rapporter på egne prosjekter.

2.2 Revisjonsfirma

Oslo krisesenter har intern regnskapsfører og autorisert revisor; Berge og Lundal Revisjonsselskap AS, Rosenkrantz gate 20, 0160 Oslo. Revisorgodkjent regnskap for 2016 ligger ved denne årsrapporten.

2.3 Personal

Personalet ved Oslo Krisesenter holder en høy faglig standard. Gjennom nesten 40 års erfaring i arbeid med voldsutsatte kvinner og barn, har senteret opparbeidet seg en eksepsjonell realkompetanse. Det er krav til 3-årig høyskoleutdanning og/eller universitetsutdanning til alle stillingene bortsett fra nattevaktstillingene ved Oslo Krisesenter. Ved tilsettelser legges det vekt på personlig egnethet, kompetanse på vold, og kunnskap om det øvrige støtte- og hjelpeapparatet i kommunen. Flere ansatte har annen etnisk bakgrunn enn norsk, og mange ansatte behersker flere språk.

2.4 Antall stillingshjemler 2016

Personalgruppa ved Oslo Krisesenter har i 2016 bestått av 41 ansatte fordelt på 27,98 årsverk. I tillegg kommer 8 ansatte som til sammen utgjør 6 årsverk i prosjektene, finansiert i hovedsak av Justisdepartementet og BufDir. Bokollektivet besto i 2016 av 11 ansatte fordelt på 8,45 årsverk i tillegg til 3 ansatte i 1,48 årsverk i tre prosjekter.

I 2016 hadde således Oslo Krisesenter totalt, inkl. Bokollektivet og alle prosjektene 63 ansatte fordelt på 43,91 årsverk. Totalt er dette to årsverk mindre enn i 2015. I henhold til Stiftelsens vedtekter er alle ansatte kvinner.

Oslo Krisesenter

Fast ansatte

St-%	Antall		Årsverk
100,00 %	3	Daglig leder, 2 seksjonsledere	3,00
100,00 %	1	Adm.konsulent	1,00
80,00 %	1	Økonomiansvarlig	0,80
100,00 %	1	Resepsjonist	1,00
100,00 %	3	Sosialkonsulenter Dagsenteret	3,00
50,00 %	1	-- " --	0,50
100,00 %	3	Mottakskonsulenter	3,00
100,00 %	11	Miljøterapeuter kvinner, menn og barn	11,00
53,50 %	6	Nattevakter	3,21
12,00 %	10	Helgevakter	1,20
26,50 %	1	Vaktmester	0,27
Sum hjemler/årsverk		41	27,98

Prosjekter

Engasjementer (under Oslo Krisesenter)

St-%	Antall		Årsverk
100 %	1	Pedagogstilling 121	1,00
50 %	1	Sosialkonsulent Rosa 96	1,00
50 %	1	Sosialkonsulent Nettverk 120	1,00
25 %	3	Sosialkonsulent Nettverk 120	1,00
50 %	1	Sosialkonsulent ICDP 122	1,00
60 %	1	Resepsjonist	1,00
Sum hjemler/årsverk		8	6,00
		49 Oslo Krisesenter med prosjekter	33,98

Bokollektivet og Leilighetene

Fast ansatte

St-%	Antall		Årsverk
100,00 %	7	Seksjonsleder og 6 Miljøterapeuter	7,00
50,00 %	2	Miljøterapeut	1,00
32,00 %	1	-- " --	0,32
13,00 %	1	Helgevakt	0,13
Sum hjemler/årsverk		11	8,45

Prosjekter

Engasjementer (under Bokollektivet)

St-%	Antall		Årsverk
50,00 %	1	Gutteprosjektet - 257	0,50
50,00 %	1	Rollemodeller - 259	0,50
48,00 %	1	Plan for videreutv. - 260 + Bokprosjektet - 261	0,48

Sum hjemler/årsverk	3	1,48
	14 Bokollektivet med prosjekter	9,93
Totalt antall hjemler:	63	
Totalt antall årsverk:		43,91

2.5 Avlønning og forsikringsordninger

De ansatte lønnes etter avtale, med tilnærmet kommunal tariff. De ansatte er medlemmer i KLP, det er tegnet yrkesskadeforsikring og gruppelivsforsikring for alle.

2.6 Helse, miljø og sikkerhet

Oslo Krisesenter utvikler kontinuerlig sitt arbeid med Helse, Miljø og Sikkerhet. Krisesenteret gjennomfører brannøvelser, branninspeksjoner og andre lovpålagte tiltak. Det legges også stor vekt på det psykososiale arbeidsmiljøet.

I forbindelse med lovpåleggene i 2010, utarbeidet Oslo Krisesenter en egen Internkontroll og HMS-perm med prosedyrer og rutinebeskrivelser. Denne revideres årlig.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-tiltak i alle seksjoner. Alle verneombud og ledere har obligatorisk opplæring i HMS-arbeid.

Ansatte blir gitt veiledning for å motarbeide sekundærtraumatisering, og det blir gitt individuelle veiledningstimer ved behov etter spesielle traumatiske hendelser. All veiledning blir gitt av ATV Oslo, Alternativ til vold i Oslo.

2.7 Sykefravær

Oslo Krisesenter hadde i 2016 et sykefravær på 9,8 %. 9 % av disse er langtidssykemeldinger. Totalt hadde Oslo Krisesenter med Bokollektivet i 2016 et sykefravær på 7,96 %, hvorav 7,16 % var langtidssykemeldinger.

2.8 Tiltak for likestilling

Oslo Krisesenter har bare kvinnelige ansatte som jobber direkte med brukerne i stillinger som sosialkonsulenter og miljøarbeidere. Dette er nedfelt i Oslo Krisesenters vedtekter. Vi utlyser våre stillinger i henhold til gjeldende regelverk.

3. Krisesenterboligen og ytre miljø

Oslo Krisesenter leier lokaler i en 5 etasjers bygård i Oslo sentrum. Gården er bygget i 1889. Lokalene er i alt på 3000 m², hvorav Oslo Krisesenter disponerer 2 800 m². Bosenteret disponerer 25 soverom med sengeplasser til kvinner og deres barn, 3 kjøkken og 2 stuer, og 4 våtrom. Oslo Krisesenter har 4 rom for barne- og ungdomsaktiviteter; et lekerom, et rom for ungdom, et samtalerom og et rom til undervisning. Bygården har innlagt heis, og har ett beboerrom med bad og toalett tilrettelagt for rullestolbrukere.

Det er felles skrivestuer for personalet og samtalerom og møterom til bruk for mottakssamtaler, samarbeidsmøter, individuelle samtaler og gruppesamtaler både for beboere og dagbrukere. Det er i tillegg en konferansesal med plass til større forsamlinger som brukes til kursvirksomhet, nettverksarbeid, fester med mer. Av sikkerhetsmessige årsaker er det to adskilte innganger til krisesenteret. Begge inngangene er videoovervåket, og har egen sluse.

Driften av Oslo Krisesenter forurensrer ikke det ytre miljø.

Bokollektivet disponerer 5 hybler, felles stue og kjøkken, aktivitetsrom og kontorer på totalt 200 m². I tillegg disponerer Bokollektivet 6 leiligheter rundt om i Oslo by.

Krisesenter for menn disponerte i 2016 to leiligheter, en liten ettromsleilighet, og en leilighet med 3 enkeltrom og felles kjøkken, bad og stor stue med ekstra sovemuligheter. Avdelingen har også kontor lokalisert et annet sted enn de andre avdelingene på Oslo Krisesenter. Både dagbrukere og beboere har tilgang til kontoret.

4. Opplysningsplikt til barnevernet

Oslo Krisesenter melder bekymring til barneverntjenesten når det foreligger forhold som nevnt i barnevernloven § 6-4 annet ledd, og i henhold til lov om kommunale krisesentertilbud. Vi ser imidlertid at langt de fleste familiene som benytter seg av vårt tilbud allerede er i kontakt med barnevernet før de kommer til oss.

Det er ytterst få av barna som forlater Oslo Krisesenter uten at barnevernet er involvert på en eller annen måte. Tilnærmet alle barn som søkte tilflukt med mor eller far i 2016 hadde en eller annen kontakt med barnevernet. Det ble i 2016 sendt 82 bekymringsmeldinger til barnevernet fra Oslo Krisesenter, og det ble svart på 48 anmodninger om opplysninger fra barneverntjenestene. Hvis en voldsutsatt med barn flytter tilbake til overgriper, sendes det automatisk bekymringsmelding til barnevernet. Det er utarbeidet en egen samarbeidsavtale mellom Oslo Krisesenter og bydelsbarnevernet i Oslo. Dette sikrer at samarbeidet kommer raskere i gang og at ansvarsområder og oppgavefordeling blir drøftet og avklart. I tillegg gis det svar på anmodninger fra politiet, fra advokater og i utenlandssaker fra UDI og UNE.

5. Intern opplæring, kompetanseheving og samarbeidsmøter

5.1 Intern kompetanseutvikling

Det blir jevnlig avholdt fagdager og workshoper med interne og eksterne forelesere for de ansatte. Alle nyansatte får internt kurs i voldsproblematikk, traumbearbeiding og annen metodikk.

Seksjonslederne har daglig saksveiledning for de ansatte, og det er faste ukentlige fag- og teammøter på de ulike avdelingene. Det avholdes ledermøter ukentlig.

Det ble i 2011 utarbeidet grunnlagsdokument og fagpermer for de forskjellige seksjonene ved Oslo Krisesenter. Dette arbeidet er videreført og blir revidert årlig.

Ansatte er i tråd med Oslo Krisesenters rutiner jevnlig kurset i brannvern og førstehjelp.

5.2 Ekstern kompetansegivende etterutdanning

En stor andel ansatte har gjennomført Krisesenterutdanning ved RVTS- regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.

Lederteam har siden 2010 hatt lederteam-opplæring med ekstern konsulent en til to ganger årlig.

Alle hovedkontakter for kvinner, menn og barn blir gitt veiledning på prosess fra *Alternativ til vold, ATV*. Det er i 2016 også inngått samarbeid med Nic Waal institutt for veiledning om voldsutsatte barn på krisesenteret.

Ansatte ved Bokollektivet har også veiledning med ekstern konsulent.

5.3 Samarbeidspartnere

Oslo Krisesenter rapporterer til Velferdsetaten, Anskaffelsesavdelingen gjennom samarbeidskontrakt på bakgrunn av konkurranseutsetting. Kontraktperioden er fra 2014-2024.

Oslo Krisesenter har en rekke kommunale og private samarbeidspartnere. Våre nærmeste samarbeidspartnere er Oslo Kommunes bydelers barneverntjenester og NAV-kontor. I tillegg har vi et utstrakt samarbeid med kommunens akutt-tjenester som politi, sosial vaktjeneste og barnevernvakta. Vi samarbeider også med de ulike familievernkontorene, BUP (barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker) og DPS- (distriktpsikiatriske poliklinikker).

I tillegg til de allerede utarbeidete samarbeidsrutinene med bydelsbarnevernet, ble samarbeidsrutinene med bydelenes NAV-kontor ferdigstilt og forsøkt implementert i 2015 og 2016. Det har også i 2016 vært et utvidet samarbeid med Stovner politistasjon for en gjensidig kompetanseheving, avklaring av ansvarsområder og utvikling av rutiner. Det ble på bakgrunn av dette utarbeidet en samarbeidsavtale mellom Oslo Politidistrikt og Oslo Krisesenter. Denne forventes implementert i 2017.

Det har også vært utallige møter mellom Oslo legevakt og Oslo Krisesenter for ansvarsavklaringer og kjøreregler for samarbeid. Det er i 2016 inngått samarbeid med Helseetaten i forhold til opplæringstiltak og samarbeid rundt bydelenes handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Vi forventer oppstart av utarbeiding av samarbeidsrutiner i 2017.

For spesielle brukergrupper har vi inngått samarbeid med en rekke instanser som blant annet Barnehuset, Vern for Eldre, Prosjenteret, Nadheim og ROSA-prosjektet.

Vi har også et nært samarbeid med ImDi, Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, Rødekorstelefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, Safe, RVTS, NKVTS, Familievernkontorene, Brobyggerprosjektet og Senter for migrasjonshelse.

I forbindelse med opprettelse av Krisesenteret for menn ble det inngått et samarbeid med Reform -Ressurscenter for menn.

Oslo Krisesenter har et godt nettverk av advokater, med ulike spesialfelt, som vi henviser beboere og/eller dagbrukere til når de har behov for juridisk bistand.

Det er opprettet en advokatvakt på krisesenteret. Advokatvakten har fast møtetid, og benyttes av brukere for drøfting av juridiske problemstillinger. Vaktordningen rullerer i advokatnettverket, og tilbudet er gratis (finansiert av Justisdepartementet). I 2016 var det 135 henvendelser fra 120 brukere til advokatvakta ved Oslo Krisesenter. Antallet henvendelser og brukere som benytter seg av dette tiltaket er økende.

I 2010 inngikk vi et samarbeid med Jurk - juridisk rådgivning for kvinner. Jurk kurser ved behov og avtale kvinner og ansatte i aktuelle tema rundt oppholdsstatus, skilsmisse, barnefordeling, samvær med mer. De kan også gi generell advokathjelp utover det advokatene kan bistå med innenfor sine økonomiske rammeverk for fri rettshjelp. Vi er også del av Jurks opplæringspakke. Dette samarbeidet er videreført.

Ansatte har vært innkalt som vitner i straffesaker for kvinner og barn, og i saker om barnefordeling. Hovedkontakter for barn og unge ved krisesenteret kan oppnevnes som setteverge ved avhør av barn.

Det er inngått et samarbeid med Barnehuset, og Oslo Krisesenters ansatte er med som støtte ved avhør av barn ved behov.

Vi har hatt studenter hele året. Studentene er i hovedsak innen barnevern - og sosionomstudier, juss og politistudier. Fra 2015 har vi inngått et samarbeid med HIOA i forbindelse med videreutdanningen i psykisk helse.

5.4 Utadrettet virksomhet

5.4.1 Nasjonalt

Vi blir ukentlig oppsøkt av studenter som vil intervju ansatte i forbindelse med prosjekter og oppgaver.

Vi har også deltatt i, og vært informanter i diverse forskningsprosjekter, bokprosjekter og evaluering av tiltak, lovverk, nye lovforslag og handlingsplaner om vold i nære relasjoner og voldens konsekvenser for kvinner, barn og menn.

Daglig leder har i 2016 vært del av undervisningsprogrammene på HiOA og HiVBu. UDI har også brukt ansatte ved Oslo Krisesenter for å implementere mishandlingsbestemmelsen ved andre krisesentre i Norge.

Daglig leder, ansatte og brukere er i løpet av 2016 intervjuet til en rekke forskningsprosjekt nedfelt i Nasjonal handlingsplan i regi av NKVTS, NOVA, BufDir med flere.

Oslo Krisesenter har også i 2016 mottatt diverse hospitanter, fra Velferdsetaten og Helseetaten i Oslo, fra Likestillings- og diskrimineringsombudet, fra Krisesentersekretariatet og andre krisesentre i Norge, fra Norges Sanitetskvinner, fra HiOA, fra Dixi, fra kontoret for voldsoffererstatning, dommere fra tingretten med flere.

Daglig leder har også i 2016 vært med på diverse innspills- og samarbeidskonferanser til de forskjellige departementene; bl a ekspertpanelet for kampanjen «Taushet tar liv» (Likestillingsombudet) og nettportalen «Din utvei» (NKVTS), og vært med på å utarbeide Kripos` kampanje; «Hvor lite skal du tåle?». Daglig leder er også medlem av UDIs ekspertgruppe av samarbeidspartnere og med i referansegruppen til «Forandringsfabrikken». Seksjonsleder ved Dagsenteret sitter i referansegruppa for implementering av ICDP, (International Child Developing Program) i krisesentrene (Nasjonal handlingsplan), og i UDIs arbeidsgruppe i forbindelse med mishandlingsbestemmelsen.

Gjennom året har vi hatt besøk fra ulike organisasjoner; statlige og kommunale politikere og byråkrater både fra Norge og andre land. Vi har også hatt studiebesøk og kompetanseutveksling mellom diverse nasjonale og internasjonale krisesentre. Daglig leder har i denne forbindelse holdt innlegg ved nasjonale og internasjonale konferanser og markeringer.

Ansatte har undervist i temaer knyttet til vold i nære relasjoner blant annet i regi av HiVBu, Bufdir, Legevakta, Politihøyskolen, Politidirektoratet, Politistasjoner, Jurk, UDI, UNE og Familievernkontorene, i tillegg til en rekke bydelers NAV-kontor og barneverntjenester, barnehageansatte og helsesøstre, diverse

voksenopplæringsprogrammer og andre norskundervisningsarenaer for minoritetskvinner, LIN, Røde Kors, Sanitetskvinnene, m.fl.

Leder har også vært i møter med arbeidsgrupper rundt lokale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner i bydelene. Det er gjentatte ganger drevet informasjons- og opplæringsvirksomhet i forbindelse med utarbeidelse av de lokale handlingsplanene. Seksjonslederne har også møtt bydelenes voldskoordinatorer ved flere anledninger, både individuelt og i gruppe. Det er også blitt utarbeidet egne kurs for samarbeidspartnere og frivillige tilknyttet Oslo Kriesesenter. Det blir også holdt kurs i forbindelse med utfordringer knyttet til samvær etter brudd med voldsutøver.

Gjennom Oslo Kriesesenters mange prosjekter har daglig leder og prosjektledere deltatt i flere styringsgrupper blant annet i samarbeid med Fengselsvesenet, ROSA-prosjektet og ulike frivillige organisasjoner som Røde Kors og Frivillighetssentralene.

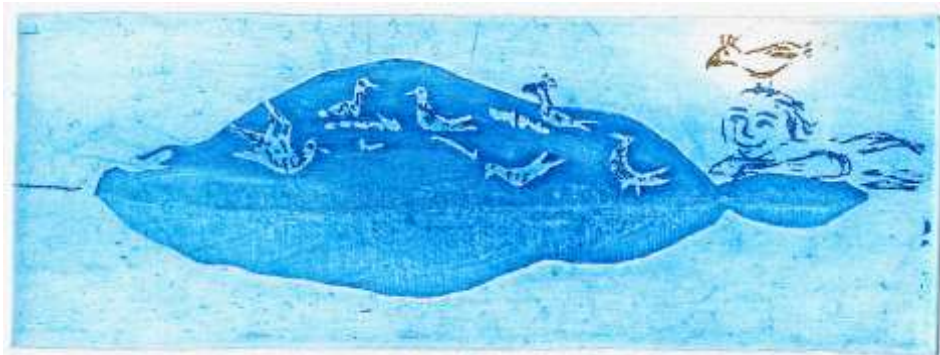
Ansatte ved Oslo Kriesesenter blir ofte kontaktet av presse, journalister og en rekke skribenter. Daglig leder hjelper til med bakgrunnsstoff for artikler og uttaler seg i den forbindelse i diverse medier både innenlands og utenlands.

Ansatte har også deltatt i diverse kulturprosjekter, bl.a. med Kompani Lerkfalk med teaterstykket «Jeg er bare Ida» og teatergruppen Parma som har turnert med et teaterstykke om vold med påfølgende refleksjonssamtaler i 2016. Dette samarbeidet fortsetter i 2017.

Vi utarbeidet i 2010 et diasshow om det å være utsatt for psykisk vold, som også i 2016 ble sendt i TV2s reklamefrie dager i høytidene.

Vi er så heldige at vi får bruke bildene til Bjørg Thoraldsdottir som illustrasjoner til alt vårt informasjonsmateriell.

Oslo Kriesesenter har egen nettside og egen Facebookside.

5.4.2 Internasjonalt

Oslo Krisesenter har vært representert i EU-støttede prosjekter i Spania, Estland, Slovakia, Tsjekkia, Tyskland og Romania i løpet av 2016.

Ansattgrupper har i løpet av 2016 vært på studiebesøk for bilaterale samarbeidsprosjekter i Pakistan, Berlin, Sverige, Danmark, Spania, Bulgaria og Slovakia. I tillegg har ansatte vært representert og holdt innlegg ved konferanser i Stockholm og Helsinki og var representert og holdt innlegg ved konferansen «Nordiske kvinner mot vold» i Kristiansand.

Det er også opprettet et samarbeid med krisesenteret Apna Ghar for voldsutsatte asiatiske kvinner i Chicago og et senter for voldsutsatte kvinner og deres barn i Islamabad, Pakistan.

Det er også inngått et samarbeid mellom Oslo Krisesenter og den Norske Ambassaden i Amman, den Norske Ambassaden i Bulgaria, den Norske Ambassaden i Islamabad og den Pakistanske, den Thailandske, den Portugisiske og den Svenske ambassaden i Norge. Det ble også opprettet samarbeid med USAs ambassade i Norge i 2016.

Oslo Krisesenter har mottatt delegasjoner med ministre og toppolitikere fra Sverige, Danmark, Pakistan og Irak, Tsjekkia, Estland, Slovakia, Tyskland og Romania i løpet av 2016.

Ansatte har i mange forskjellige sammenhenger holdt foredrag, innlegg og hatt workshops om kvinner og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Vi har deltatt både på konferanser for politikere, samarbeidspartnere og ulike brukerorganisasjoner både i Norge og utlandet.

5.5 Samarbeid med skandinaviske krisesentre/organisasjoner

Oslo Krisesenter samarbeider med andre krisesentre i Norge og Skandinavia ved behov. Vår paraplyorganisasjon, Krisesentersekretariatet, samarbeider med andre organisasjoner i Skandinavia. Oslo Krisesenter har faglig utveksling med andre skandinaviske krisesentre ved deltakelse på Nordiske konferanser og seminarer.

5.6 Kompetanse hos ansatte

Ansatte ved Oslo Krisesenter er høyskole- og/eller universitetsutdannet. I tillegg har alle opparbeidet seg høy kompetanse på voldsproblematikk, det å være voldsutsatt, reaksjoner på vold, hvordan kartlegge og stabilisere kvinner og barn i krise og

hvordan hjelpe kvinner og barn til å få den hjelpen de har rett på i Norge. De fleste ansatte har i tillegg til voldskompetanse erfaring fra barnevern, sosialkontor, boligkontor, ulike psykiatri og asyltiltak og offentlige og private hjelpeorganisasjoner fra tidligere arbeidsforhold.

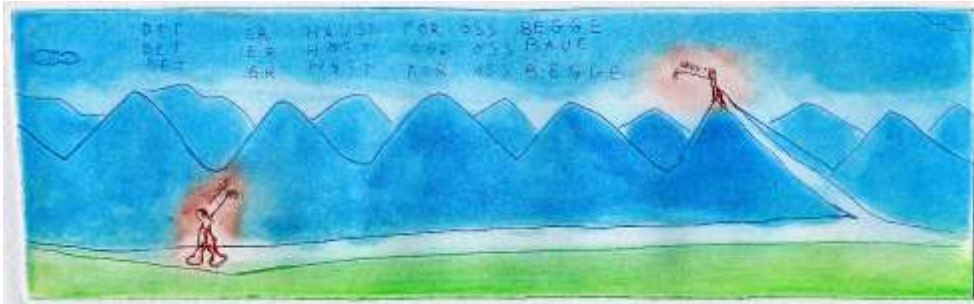
I 2011 startet Oslo Krisesenter en prosess for å utarbeide grunnlagsdokumenter og fagpermer til bruk blant personalet. Disse dokumentene revideres årlig. Dette arbeidet ble videreført også i 2016.

Daglig leder og seksjonsledere deltar på årsmøter og fagdager i regi av Krisesentersekretariatet. Daglig leder er også representert i ledergruppen for krisesentre i regionen i regi av RVTS.

Ledere og ansatte har blant annet deltatt og medvirket i konferanser og seminarer arrangert av:

- Justisdepartementet
- Barne- og familie og likestillingsdepartementet
- ATV - Alternativ til vold
- Krisesentersekretariatet
- ROSA-prosjektet - prosjekt for kvinner utsatt for menneskehandel
- R-BUP - Regionsenter for barn og unges psykisk helse
- Bufetat Spisskompetansekongress
- RVTS - Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging,
- NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
- VIVAT - Vivat selvmordsforebygging
- Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- IMDi- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
- UDI - Utlendingsdirektoratet
- LDO – Likestilling og diskrimineringsombudet
- A-Hus – Minoritetskvinnens helse
- Røde Kors
- Redd barna
- Plan
- MiRA-senteret - Ressursenter for kvinner med minoritetsbakgrunn
- IKAF - Irakisk kurdisk asylsøker- og flyktingerorganisasjon
- FAFO - Forskningsstiftelsen
- ISOP – Institutt for sosial planlegging
- Sanitetskvinnene
- Prosjektkongress Ekstrastiftelsen
- IHSG Internasjonal helse- og sosialgruppe

- Familievernkontorene
- Jurk – Kvinnelige jusstudenter
- Helseetaten, Oslo Kommune

6. Særlig tilrettelegging

6.1 Belegg, tendenser og brukergrunnlag

Mottak:

Mottaksteamet mottok i 2239 henvendelser i 2016, omtrent 200 nye henvendelser i måneden. En økning av henvendelser fra 2178 i 2015.

336 av disse henvendelsene var fra menn, en økning fra 2015 hvor det var 297 henvendelser fra menn.

I mottaket blir kvinner og menns voldserfaringer kartlagt og trusselbildet blir vurdert. På bakgrunn av denne vurderingen blir brukernes behov for beskyttelse og hjelp lagt til grunn for hvilket hjelpetiltak Oslo Krisesenter gir henne/han og eventuelle barn.

Beboere:

Totalt 328 kvinner og 17 menn hadde et trusselbilde som tilsa at de trengte beskyttelse på Oslo Krisesenter i 2016. Tilsammen hadde de med seg 218 barn. Av de som fikk et beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter i 2016 var således 95 % voldsutsatte kvinner og 5 % voldsutsatte menn.

95 % av voldsutøverene er menn.

12,2% av kvinnene var etnisk norske. De resterende 87,8 % var av en annen etnisitet enn norsk. 15 av 17 av menn som fikk et beskyttet botilbud var ikke etnisk norske. Ikke etnisk norsk defineres her som født i utlandet eller av foreldre født i utlandet.

78 % av beboerne i 2016 er under 40 år, 21% av beboerne er over 40 år, hvorav 7 % var over 50 år og 3 % av disse over 60 år. 63 % av beboerne angir å være gift eller samboer med overgriper, 11 % angir tidligere ektefelle eller samboer, 7 % angir kjæreste (særbo), 12 % angir foreldre eller steforeldre og 10 % angir andre familiemedlemmer. Litt under 1 av 3 angir flere enn en overgriper.

Mer enn 95 % av overgriperne i våre statistikker for 2016 er menn og snaut 20 % er kvinner.

Mer enn 80 % av beboerne angir å være utsatt for psykisk vold som bakgrunn for henvendelsen, 64 % for fysisk vold, 54 % var utsatt for trusler og 17 % angir at det å være utsatt for materiell vold var hovedårsak til henvendelsen. De fleste er utsatt for flere typer vold hvor voldtekt og/eller seksuelle overgrep og forskjellige former for æresrelatert vold, bortføring og tvangsgifteproblematikk også kan være en del av voldsbildet.

24 % har levd i volden mer enn fem år når de kommer i kontakt med krisesenteret. 5 % angir at de oppsøker krisesenteret på bakgrunn av et engangstilfelle.

26 % av beboerne i 2016 oppga at de hadde anmeldt, 10% ønsket å anmelde, 48 % ønsket ikke. De resterende var usikre.

30 % av beboerne angir at de er hjemmearbeidende, 20 % lever på trygd eller pensjon, 15 % angir at de er utearbeidende fulltid og 8 % angir å være utearbeidende deltid, 9 % angir at de er arbeidssøkende, 17 % er under utdanning og 5 % deltar på ulike kurs.

27 % av de som fikk et beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter i 2016 kom på eget initiativ, 19 % kom med politiet, 11 % kom via familie, en venn eller bekjent, resten kom via samarbeidspartnere, hvorav barnevernet henviste 9,6 %, NAV 4,5 %, legevakt 4 %, skoler 3 %, advokater 3 %. De resterende 19 % fordeler seg på det resterende hjelpeapparatet og tilfeldige personer.

Når beboerne forlater Oslo Krisesenter, flytter 16 % direkte hjem igjen til overgriper. 33 % flytter til ny eller gammel bolig uten overgriper. De resterende 51 % flytter til forskjellige midlertidige botilbud, enten gjennom det offentlige eller privat til slektninger og venner.

1 av 4 av beboerne som søkte tilflukt på Oslo Krisesenter i 2016 hadde hatt et botilbud på Bosenteret enten samme år eller tidligere år.

Tendenser:

De fleste som oppsøker Oslo Krisesenter for beskyttelse er unge minoritetskvinner som har levd flere år i vold, og de kommer til krisesenteret hovedsakelig på eget initiativ eller via politiet, barnevern eller legevakt. Halvparten av dem er småbarnsforeldre, og barna deres er hovedsakelig under skolealder.

Antall kvinner og menn som får et beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter er omtrent det samme som i fjor, en liten nedgang på 10 kvinner og en økning på 4 menn.

Av de som fikk et beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter i 2016 var 95 % voldsutsatte kvinner og 5 % menn. 95 % av overgriperne var menn.

Politiet er den av våre samarbeidspartnere som henvender seg til oss oftest med voldsutsatte og deres barn, 1 av 5 kom politiet med i 2016, en liten oppgang fra 2015. Deretter kommer barneverntjenesten og legevakten. At så mange som 40 % av de voldsutsatte som ble gitt et beskyttet tilbud henvender seg privat, selv eller gjennom familie, venner eller bekjente, er ikke samme tendens som i landet forøvrig hvor det er samarbeidspartnere som er pådrivere for kontakt med krisesentrene. Denne store andelen private henvendelser tilskrives blant annet «jungeltelegrafene» i minoritetsmiljøene og ryktet om at Oslo Krisesenter er det stedet i Oslo som gir god hjelp til voldsutsatte. Senteret har flere brosjyrer på mange språk, som sendes ut til samarbeidspartnere og andre aktuelle instanser. Vi hadde ønsket en større økning av henvendelser fra ordinære hjelpeinstanser i Oslo Kommune.

En økende andel beboere i 2016 angir også andre voldsutøvere enn partner/ekspartner. Mer enn 1 av 3 angir andre familiemedlemmer som foreldre, steforeldre, svigerforeldre, storebrødre, sønn/datter, m fl som overgripere. Dette reflekterer et utvidet voldsbegrep og innlemmer flere voldsutsatte i krisesenterets brukergruppe enn tradisjonell tankegang hvor partnervold var det sentrale. Blant annet får flere unge som er utsatt for tvangsekteskap, æresrelatert vold og ekstrem isolasjon og kontroll beskyttelse på Oslo Krisesenter i påvente av ledig plass i det nasjonale bo- og støttetilbudet for denne målgruppen. ROSA-prosjektet med et beskyttet botilbud til utsatte for unge utsatt for menneskehandel tilhører også denne utvidede gruppa.

Av de som fikk et beskyttet botilbud ved Oslo Krisesenter opplyser 1 av 4 at volden har pågått i mer enn 5 år. 5 % angir at de oppsøker krisesenteret på bakgrunn av et engangstilfelle, dette er det samme bildet som i 2015.

Vi ser en økning av voldsutsatte som vil anmelde i 2016, 26 % hadde allerede anmeldt forholdet, 10 % av ønsket å anmelde, 48 % ønsket ikke, de resterende 16 % var usikre.

Vi ser en liten økning av voldsutsatte kvinner som lever på trygd, og/eller er arbeidssøkende, ca 60 % av brukergruppen i 2016.

84 % flytter ikke direkte tilbake til overgriper, men forsøker å reetablere seg på forskjellig vis etter endt opphold på Oslo Krisesenter. 33 % reetablerer seg i egen bolig uten overgriper, mens 51 % flytter videre til diverse midlertidige botilbud etter endt opphold ved Oslo Krisesenter. Dette er en økning på 3 % som flytter direkte tilbake til overgriper og en nedgang på 3 % av de som flytter direkte til egen bolig uten overgriper. Antallet som flytter til midlertidige løsninger er stabilt fra 2015.

Det er grunn til å tro at veien fra midlertidige boløsninger og hjem til overgriper er kort. Presset fra egen familie og svigerfamilie er stort, det er vanskelig å skaffe egen permanent bolig, og det er vanskelig å greie seg alene uten nettverk. 1 av 4 av de som fikk et beskyttet botilbud i 2016, hadde bodd midlertidig på krisesenteret enten tidligere i 2016 eller tidligere år. Dette er et det samme antallet som i 2015. 7 beboere (2 %) fikk utarbeidet individuell plan etter annet lovverk under oppholdet ved Oslo Krisesenter. Disse funnene understreker behovet for koordinering av tiltak og implementering av samarbeidsrutinene mellom bydelene og krisesenteret etter utflytting fra krisesenteret.

Barn og unge

Det bodde 218 barn på Oslo Krisesenter i 2016. 9 av disse fikk et tilbud med sine fedre på Krisesenter for menn, de resterende 209 kom sammen med sine mødre. 50 % var under skolealder, 59 % av barna var gutter og de resterende 41 % var jenter. Omtrent 90 % av barna var barn av ikke etnisk norske foreldre.

30 % av barnehagebarna har ikke et ordinært barnehagetilbud og bare 10 % av skolebarna har et organisert fritidstilbud utenom skoletiden.

Alle barna var i forskjellig grad traumatiserte, enten gjennom selv å ha blitt utsatt for vold, eller ved å ha levd i vold hvor mor eller søsken var blitt utsatt for vold.

I 83 % av tilfellene, var voldsutøver barnets far, i 10 % var det barnets stefar som var voldsutøver. I 9,5 % var voldsutøver barnets besteforeldre og i 6 % var det andre medlemmer av familien som var voldsutøver. I 2 % var voldsutøver barnets mor.

10 % av barna hadde flere enn en voldsutøver. 20 % av barna hadde samvær med den av foreldrene de ikke var på krisesenteret sammen med i løpet av oppholdet.

Etter endt opphold ved Krisesenteret dro 48 % av barna med sine mødre eller fedre hjem til egen, ny eller gammel bolig uten voldsutøver. 16 % dro med sine mødre eller fedre direkte tilbake til voldsutøver. De resterende 36 % havnet i midlertidige løsninger, enten offentlig eller privat. 5 % ble av sikkerhetsmessige grunner overført annet krisesenter.

Av de 218 barna som sammen med sine mødre eller fedre som fikk et beskyttet midlertidig botilbud ved Oslo Krisesenter i 2016, hadde 12 % av dem hatt et botilbud tidligere. 6 % tidligere år og de resterende 6 % tidligere i 2016. 10 % av disse hadde flere opphold bak seg.

Tendenser:

Barna som søker tilflukt på krisesenteret sammen med moren eller faren sin er i hovedsak under skolealder. Da bare 1 av 3 av barna har et barnehagetilbud til daglig og bare 10 % av skolebarna deltar i et organisert fritidstilbud, kan vi anta at langt de fleste barna tilbringer det meste av døgnet sammen med sine foreldre. Barna er således mye alene sammen med sine foreldre, noe delvis forklarer hvorfor barna kan leve med vold over lengre tid uten at noen greier å fange dette opp.

I tillegg resulterer dette i at barna har liten oversikt over hva som er normale familieforhold, norsk kultur og at de i tillegg ikke har lært norsk språk.

Antall barn som søker tilflukt med mor eller far på Oslo Krisesenter er færre enn tidligere år, 218 i 2016 mot 255 i 2015. Det er en liten økning barn som får et beskyttet tilbud sammen med far. Årsaken til nedgangen kan selvfølgelig være tilfeldig, men vi har mistanke om at den også skyldes angst og redsel for barnevernet i Oslos minoritetsmiljø. Oslo Krisesenter samarbeider tett med barnevernet og dette ryktes i minoritetsmiljøene.

Far er voldsutøver i 83 % av tilfellene, de resterende er besteforeldre, stefedre og andre familiemedlemmer. Dette gir en økning på andre familiemedlemmer som voldsutøver, særlig stefedre (10%) og besteforeldre, (9,5%). Mor utøver vold i 2 % av tilfellene, hvilket er et stabilt tall fra tidligere år.

Oslo krisesenter hadde kontakt med barnevernet i nesten alle tilfeller hvor det ble gitt et beskyttet botilbud i 2016. Langt de fleste er allerede kjent for barnevernet når de får et beskyttet tilbud ved Oslo Krisesenter. Det ble tilsammen skrevet 82 nye bekymringsmeldinger og svart på 48 anmodninger om opplysninger fra barnevernet. Alle bekymringsmeldingene sendt barnevernet går til undersøkelse, men vi ser fremdeles at langt de fleste sakene blir henlagt etter endt undersøkelse.

Etter endt opphold ved krisesenteret flytter de fleste kvinner og menn med barn, 48 % til gammel eller ny bolig uten overgriper. Dette er en liten nedgang fra i fjor. Så mange som 37 % flytter til midlertidige ordninger, offentlige eller private, og 5 % til et annet krisesenter av sikkerhetsmessige grunner.

15 % av barna flytter sammen med sin mor eller far direkte tilbake til overgriper. Dette er samme antall som i 2015. 12 % av barna som søkte tilflukt hos Oslo Krisesenter i 2016, hadde hatt et opphold på Oslo Krisesenter før, enten samme år eller tidligere år. Dette er også en liten nedgang fra i fjor, samme tendens som tidligere år. En bekymringsfull tendens er at hele 10 % av barna har flere enn ett opphold bak seg på krisesenter.

Overnattingsdøgn, kvinner, menn og deres barn:

Totalt antall overnattingsdøgn for 2016 var 7351, av disse var 6843 overnattingsdøgn benyttet av kvinner og 508 overnattingsdøgn benyttet av menn. Dette utgjør en gjennomsnittlig botid på 21,5 døgn, gjennomsnittlig 21 overnattingsdøgn for kvinner og gjennomsnittlig 28,5 overnattingsdøgn for menn.

Antall overnattingsdøgn for barn utgjorde totalt 4503 døgn i 2016, en gjennomsnittlig botid på 20,8 døgn pr barn. Overnattingsdøgn for barn med mor var 4393 døgn, gjennomsnittlig botid på 20,1 døgn. Overnattingsdøgn for barn med far var totalt 110 døgn, gjennomsnittlig botid på 12,2 døgn.

Tendenser:

Gjennomsnittlig overnattingsdøgn for kvinner og barn er stabilt, og det samme som senere år. Gjennomsnittlig overnattingsdøgn omfatter alle beboere, fra de som flytter hjem til overgriper samme dag som de er kommet, til de som følger Oslo Kriresenteres omfattende program og reetableres i egen bolig etter endt opphold ved kriresenteret. Oslo Kriresenter har hatt som mål i en 5-årsperiode å redusere botiden ved kriresenteret. Dette fordi vi i tidligere år har opplevd at kvinner og barn ble boende på Oslo Kriresenter utover den akutte fasen. Det har vært viktig å understreke at Oslo Kriresenter er Oslos eneste akuttiltak for voldsutsatte, og at senteret skal benyttes som dette. Oslo Kriresenter bruker omtrent 4 uker på å stabilisere de voldsutsatte og etablere kontakt med det øvrige hjelpeapparatet. I løpet av 4 uker er som regel også eventuell voldsalarm og besøksforbud på plass. Den voldsutsatte er da som regel klar for reetablering, selv om dette er individuelt og at det bestandig blir tatt individuelle hensyn.

Det å skaffe bolig i Oslo, er ikke enkelt. Vi ser at mange voldsutsatte og deres barn blir boende ved Oslo Kriresenter lenger enn nødvendig, og at flere etableres i midlertidige ordninger på bakgrunn av dette. Dette er bekymringsfullt, og antakeligvis en stor årsak til antall gjengangere ved Oslo Kriresenter. Dette har vært en økende tendens de siste årene. I 2015 så vi en klar tendens til at barnefamiliene reetablerte seg i egen bolig i større grad enn kvinner og menn uten barn. Vi ser en nedgang av denne tendensen i 2016, da bare 48 % av barnefamiliene ble reetablert i egen permanent bolig etter endt opphold ved Oslo Kriresenter.

En annen tendens er skjevheten i antall overnattingsdøgn mellom voldsutsatte kvinner og menn. Dette har flere årsaker, men i hovedsak er dette et resultat av at ikke kriresenteret for menn er døgnbemannet. Menn med barn bor kortere tid på kriresenteret enn kvinner og barn. Dette fordi de oftere blir hjulpet videre i systemet av barnevernet.

Dagbrukere:

I 2016 var det totalt 2071 besøk på Dagsenteret. 2030 var besøk av kvinner og 41 var besøk av menn. Besøkene var fordelt på 649 kvinner og 26 menn. 96 % av dagbrukerne i 2016 var kvinner, 4 % var menn.

Dagbrukerne kommer til samtaler, kurs, grupper, nettverk og for å få advokathjelp eller praktisk hjelp. Omtrent 60 % av dagbrukerne i 2016 var tidligere beboere.

Det ble også avholdt 79 samtaler med barn på dagtid i 2016. 35 gjennom individuelle samtaler, og 44 i gruppesamtaler. I tillegg var det 523 besøk av barn i Dagsenterets nettverksgruppe.

Tendenser:

Antall besøk ved Dagsenteret har økt betydelig i 2016. Brukerne som benytter seg av dagtilbudet ved Oslo Kriresenter er i hovedsak eldre enn de som får et midlertidig

beskyttet botilbud, og langt flere av dem er i arbeid eller utdanning. De kommer oftere på eget initiativ for å be om hjelp (70 %). 5 % kommer med politiet.

Det er i hovedsak gruppen voldsutsatte kvinner og deres barn som har økt.

Flesteparten av kvinnene har barn, som oftest med overgriper.

Antall menn som benytter seg av dagtilbudet er stabilt fra 2015.

Dagbrukerne kan deles inn i to like store grupper, de som har vært tidligere beboere, og de som kun bruker krisesenterets dagtilbud. Dagbrukerne oppsøker Oslo Krisesenter for individuelle samtaler og gruppesamtaler for eventuell planlegging av flukt, bearbeiding av traumer og voldsopplevelser. Mange trenger i tillegg råd og veiledning i forbindelse med pågående rettsaker, søknader om opphold, barnas samvær, skilsmisse etc.

Den ene gruppen, de etnisk norske kvinnene, som i 2016 utgjorde 40 % av dagbrukerne har i liten grad benyttet seg av det beskyttede botilbudet tidligere. De har søkt tilflukt i eget nettverk av familie og venner når de har vært voldsutsatt og/eller truet. Mange har kommet seg ut av det voldelige forholdet, men oppsøker Oslo Krisesenter fordi de trenger hjelp til å bearbeide volden de har vært igjennom. En del voldsutsatte er fortsatt i et voldelig forhold når de søker hjelp hos krisesenteret. De trenger råd og veiledning for å kunne bryte ut og å finne nye løsninger. Disse benytter seg i hovedsak av Dagsenterets samtaletilbud.

Den andre hovedgruppen, er tidligere beboere ved Oslo Krisesenter. I 2016 utgjorde tidligere beboere mer enn halvparten, 60 % av dagbrukerne. Disse er i hovedsak minoritetskvinner. De er reetablert i egen bolig med sine barn, men ofte stigmatiserte i egen etnisk gruppe etter skilsmisse, og dermed ensomme og uten nettverk etter bruddet med overgriper. De er ofte nyankomne til landet, de har aldri bodd alene uten storfamilien og de har lite kunnskap om norsk kultur og norsk språk. Flere av disse brukerne har også flyttet hjem til overgriper igjen, men opplever at volden fortsetter og søker hjelp for å finne en løsning. Disse kvinnene har et omfattende hjelpebehov lenge etter at de har flyttet ut fra Oslo Krisesenter. De trenger særlig hjelp til praktiske ting for å klare hverdagen alene. De benytter seg også hyppigst av nettverkstreffet som er et sosialt tilbud for brukere av Oslo Krisesenter og de avsatte timene til praktisk bistand. Det er besøk fra denne gruppen som har økt i antall de seneste årene.

Av de 26 nye mennene som benyttet seg av dagtilbudet ved Krisesenter for menn i 2016, var 29 % etnisk norske menn og 71 % var av en annen etnisitet enn norsk, et omvendt bilde fra i fjor hvor 3 av 4 menn var av etnisk norsk opprinnelse.

Dagbrukerne kom både fra gruppen tidligere beboere, og de som kun benytter seg av dagtilbudet ved Krisesenter for menn.

Antall besøk av voldsutsatte menn er det samme som i 2015.

Det er på lik linje med kvinnetilbudet, utviklet nettverksgrupper for de voldsutsatte mennene i tillegg til individuelle samtaler og annen form for råd og veiledning og støtte. Rekrutteringen til disse har vist seg vanskelig.

Hva dette skyldes er sikkert sammensatt, målgruppen er relativt liten, har stor spredning i alder, bakgrunn, språk og livssituasjon, i tillegg til at tiltaket til menn fremdeles er forholdsvis nytt, slik at det fremdeles er en manglende informasjon og markedsføring om tilbudet til de som måtte trenge det fra våre samarbeidspartnere.

Oslo Krisesenter har hatt et tilbud til dagbrugerbarn fra mai 2015. 79 barn ble gitt et dagtilbud i 2016, 35 gjennom individuelle samtaler og 44 i gruppesamtaler. I tillegg var det 523 besøk av barn i Dagsenterets nettverksgruppe.

Det er også gjennomført 3 foreldreveiledningsgrupper for mødre i 2016 (ICDP, International Child Development Program) I alt 18 mødre fikk dette tilbudet, 11 gjennomførte hele programmet.

6.2 Barn og unge

Det er utarbeidet en fagperm og et grunnlagsdokument for arbeidet med barn og unge og deres mødre og fedre på krisesenteret. Det er også utarbeidet egne mottaksrutiner for barn, med blant annet fokus på å få til kvalitativt gode samtaler med barn gjennom intern refleksjon og opplæring. Det er også utarbeidet faglige tilnærminger for sikkerhetsplanlegging og strategier for mestring for barn og unge som er utsatt for vold fra sine nærmeste. Det er opprettet flere samtalegrupper for barn, både for de barna som bor på krisesenteret og de som har flyttet ut og for barn på Dagsenteret.

Alle barn og unge som får et tilbud ved Oslo Krisesenter får en egen hovedkontakt.

Hovedkontaktene for barn har et utvidet samarbeid med barneverntjenestene i de forskjellige bydelene. Det ble skrevet 82 barnevernmeldinger og svart på tilsammen 48 anmodninger fra bydelsbarnevernet i 2016. Vi vet positivt at 17 av disse bekymringsmeldingene har resultert i igangsatte tiltak. Av de barna som søkte beskyttelse sammen med mor eller far ved Oslo Krisesenter i 2016 ble det inngått samarbeid med bydelens barneverntjenester. Flere av familiene hadde allerede en barnevernssak ved en av bydelens barneverntjenester når de søkte tilflukt eller hjelp ved Oslo krisesenter. I 2013 ble det inngått en forpliktende samarbeidsavtale mellom Oslo Krisesenter og bydelsbarnevernet i Oslo. Denne avtalen har vært medvirkende til å bedre samarbeidet rundt de voldsutsatte barna i Oslo.

Ansatte i barne- og ungdomsteamet samarbeider også med barne- og ungdomspsykiatrien i enkeltsaker, og med barnehager og skoler over hele byen for å sikre sikkerhet for de barna som fortsetter å gå på sin skole og barnehage, og for å sikre et undervisningsopplegg ved krisesenteret som er i samsvar med undervisningen i barnets ordinære klasse. Oslo krisesenter har egen lærer for de barna som av sikkerhetsmessige grunner ikke kan fortsette på egen skole. Det samarbeides også med Barnehuset ved avhør av barn og unge i straffesaker.

Det avholdes individuelle samtaler, gruppesamtaler og aktiviteter med barna. Gjennom denne kontakten blir volden barna har opplevd avdekket og barna får mulighet til å bearbeide traumer knyttet til voldsopplevelser. Det avholdes også ukentlige barnegruppesamlinger og forskjellige aktiviteter også utenfor huset hvis det av sikkerhetsmessige grunner er forsvarlig.

Det avholdes samspillgrupper mellom mor og barn på Bosenteret tre ganger i uka. Samspillgruppene legger vekt på å utvikle tilknytning og relasjon mellom mor og barn, og utvikler barnas trygghet på at mor ser og evner å møte sine barns behov.

I tillegg til å trygge og stabilisere hverdagen og gi barna mulighet til å være barn og kunne danne nye relasjoner, legges det spesielt vekt på aktiviteter ved ulike høytider og ferier, bursdager og andre ulike sosiale sammenkomster.

Oslo Krisesenter har inngått et samarbeid med Utdanningsetaten, som gjennom Vestre Aker skole bemanner senteret med lærerkrefter til undervisning og leksehjelp for skolebarna. Det var i 2016 ansatt en lærer i 100 % stilling ved krisesenteret. Læreren har et tett samarbeid med Barne- og ungdomsteamet ved krisesenteret.

Oslo Krisesenter har avvirket avtalen om å disponere 6 barnehageplasser i St. Hanshaugen bydel. Dette fungerte ikke optimalt blant annet av sikkerhetsmessige grunner og fordi barnehagene lå et godt stykke fra krisesenteret. Mødrene som skulle følge barna var i tillegg traumatiserte og redde for å gå ut. Det var også fare for kidnapping. Dessuten var 6 plasser alt for lite i forhold til behovet, da mer enn halvparten av barna til de som søker beskyttelse for seg og sine barn er under

skolealder. I 2016 var det 110 barn under skolealder som oppholdt seg på Oslo Krisesenter 24 timer i døgnet 7 dager i uka uten pedagogisk tilbud. Vi har siden 2011 vært i kontakt med Bydel St. Hanshaugen og Byrådsavdelingen for å tilrettelegge for et pedagogisk tilbud på krisesenteret. Vi mottok et svar på søknad i 2014 som konkluderer med at godkjenningsmyndighet ikke kan godkjenne lokalene til barnehagedrift. Behovet for å tilrettelegge et pedagogisk tilbud for barna ved Oslo Krisesenter har vært et tilbakevendende problem gjennom flere år. Vi vet hvor skadelig vold er for små barn, og vi vet hvor essensielt det er at alt fagfolk kommer tidlig inn for å avhjelpe og bearbeide volden barna har vært utsatt for og ikke minst hvor viktig det er at normalutviklingen blir støttet. Dette vil være avgjørende for barnas framtid. Vi søkte på bakgrunn av dette og fikk prosjektmidler i 2015 til barnegrupper på Bosenteret. Det er i 2016 gjennomført barnegruppesamlinger daglig. Dette har vært morsomt og utviklende for barna og gitt mødrene et lite pusterom i sin hverdag hvor mye skal planlegges og avgjøres. Gjennom bystyrets budsjettbehandling for 2017 ble det bevilget 1 200 000 til et pedagogisk tilbud ved Oslo Krisesenter. Vi ser fram til å utvikle dette i 2017.

Vi vet at dagbrukerne ved krisesenteret har mange hjemmeboende barn som er eller har vært voldsutsatt. Vi startet i 2014 gjennom prosjektmidler å planlegge mulighetene for å etablere tilbud om individuelle samtaler og barnegrupper for Dagsenterbarna. Oslo Krisesenter har hatt et tilbud til dagbrukerbarna fra mai 2015. I 2016 ble det avholdt 79 samtaler med barn, enten individuelt eller i gruppe med barnefaglig ansatte på Dagsenteret. I tillegg har det vært 523 besøk av barn ved Dagsenterets nettverkstiltak.

Vi har et utmerket samarbeid med Oslo Røde Kors, som kommer til Oslo Krisesenter og gjør aktiviteter med barna tre ettermiddager i uka.

6.3 Mødre (fedre)

De ansatte i barneteamet prioriterer miljøarbeid hvor arbeidet med relasjonen mellom mor eller far og barn er det sentrale. Alle ansatte ved Bosenteret har dette familieperspektivet i relasjonsarbeidet med mor og barn, og med far og barn. Vi vet at

traumatiserte foreldre ikke er optimale omsorgspersoner inntil de har fått bearbeidet traumene sine.

Det er etablert mødregrupper og kurs både for mødre som bor på senteret, for de som har flyttet ut og for dagbrukere. Innsikt om vold i nære relasjoner og relasjonsbyggende kompetanse er tema for kursene. Kursene behandler også hvordan mødrene kan hjelpe barna med reaksjoner etter volden de har opplevd. Det viktige er å støtte foreldrene slik at de kan være gode autoritetspersoner i sine barns liv. Andre temaer som behandles på kursene er utfordringer knyttet til samværsrett, grensesetting og motivering for omsorgsrollen.

I tillegg er det etablert samspillsgrupper mellom mor og barn ved krisesenteret. Dette for å hjelpe de traumatiserte mødrene til å bli tryggere omsorgspersoner for sine barn.

Det er etablert en nettverksgruppe for mødre og barn som møtes ukentlig etter utflytting. Nettverket er godt besøkt, og gir barn og mødre en mulighet til å møte andre i samme situasjon som seg selv. Dette hjelper mot ensomhet og isolasjon, og kan virke preventivt på en slik måte at voldutsatte ikke velger å flytte hjem til overgriper. Det var i 2016 gjennomsnittlig 56 kvinner og 48 barn på nettverkstreffene.

Oslo Krisesenter var i 2014 prioritert til å være med på prosjektet med å innføre ICDP (International Child Development Program) på landets krisesentre. Dette er et program som har som mål å styrke relasjonen mellom mor (far) og barn. Flere ansatte begynte opplæringen innen ICDP-programmet i 2014, og vi har valgt å prioritere videre opplæring men også å tilby ICDP-grupper for kvinner både i 2015 og 2016. Tilbudet er i 2016 gitt 18 mødre i 3 grupper, hvorav 11 gjennomførte.

6.4 Funksjonshemmede

Det er tilrettelagt for bevegelsehemmede ved Oslo Krisesenter. Det er innlagt heis, og et rom er tilrettelagt for rullestolbrukere.

I 2016 anga 2 av Oslo Krisesenters beboere at de hadde nedsatt bevegelsesevne, 5 hadde kognitive vansker (f.eks. problemer med hukommelse eller konsentrasjon), 2 hadde nedsatt hørselsevne, 4 hadde kroniske lidelser som gjorde dem funksjonshemmede, og 6 anga psykiske lidelser som funksjonshemming. Flere av barna som har fått et beskyttet tilbud med mor eller far har også vært funksjonshemmet, utviklingsforstyrrelser, Downs syndrom, autister og barn med kognitiv svikt er eksempler på dette. I tillegg er alle preget av den volden de har vært utsatt for.

Av dagbrukerne var det 22 kvinner som oppga at de hadde nedsatt funksjonsevne. 5 av disse hadde nedsatt bevegelsesevne, 2 med kognitive vansker, 4 med kroniske sykdommer, 1 angir annen funksjonsnedsettelse og 10 angir psykiske lidelser. Det er viktig i denne sammenheng å bemerke at alle brukere ved Oslo Krisesenter har vært voldsutsatt, og er av den grunn i tillegg er traumatisert i større eller mindre grad.

6.5 Eldre

I 2016 var totalt 7 % av beboerne over 50 år; av disse var 3 % over 60 år. Blant dagbrukerne var andelen over 50 år 3 %; 1 % av disse var over 60 år. Det er ingen grunn til å tro at eldre ikke blir like voldsutsatt som yngre. Det er fortsatt en utfordring at så få over 50 år bruker Oslo Krisesenter.

6.6 Kvinner med minoritetsbakgrunn

I Oslo Krisesenters brukergruppe er det en stor andel av kvinner med annen etnisitet enn norsk. Dette fordi mange minoritetskvinner er uten annet nettverk i Norge enn sine familier. De har derfor til forskjell fra norske kvinner ikke venner og familie eller bekjente å flykte til når de flykter fra sine ektemenn. Ansatte har på bakgrunn av dette en mangeårig erfaring med brukergruppen og har opparbeidet seg god kompetanse gjennom egne erfaringer, prosjekter og ekstern opplæring og veiledning. Oslo Krisesenter skrev og utga i samarbeid med Krisesentersekretariatet veiledningsheftet «Hjelperens rolle» om hvordan best hjelpe minoritetskvinner på krisesentre i 2005.

Oslo Krisesenter fikk høsten 2005 en økonomisk garanti fra Scheiblers legat til et 2-årig prosjekt "Ny i Norge" for å videreutvikle det metodiske arbeidet for voldsutsatte kvinner som har kommet til Norge gjennom familiegjenforening. Prosjektet ønsket å sette søkelyset på at disse kvinnene er en meget motivert gruppe, som med relativt enkle midler vil være i stand til å etablere seg i det norske samfunn. Prosjektet belyser samtidig hindringer kvinnene møter når de søker hjelp i hjelpeapparatet. Prosjektrapporten ble ferdigstilt og publisert november 2008.

På bakgrunn av funn fra dette prosjektet opprettet Oslo Krisesenter i 2008 prosjektet "Oppfølging av minoritetskvinner", også finansiert av Scheiblers legat.

Prosjektet hadde to formål: Å spre kompetansen vi ervervet gjennom "Ny i Norge" til våre samarbeidspartnere (bydelene), og gjennom dette i samarbeid med bydelene å avgrense ansvarsområder og utvikle gode samarbeidsrutiner for et bedre helhetlig tilbud til kvinnene. Oslo Krisesenter ønsket også å samarbeide med frivillighetssentraler for å kunne engasjere en pool av frivillige som kunne hjelpe våre kvinner med praktiske oppgaver. Samarbeidet med Frivillighetssentralen er fortsatt i gang.

Høsten 2007 gjenåpnet Oslo Krisesenter Bokollektivet, et botilbud til unge minoritetskvinner og menn som er på flukt fra familien grunnet tvang, trusler eller vold, herunder tvangsekteskap, enten før eller etter inngått ekteskap. Bokollektivet ble opprinnelig etablert i 2000, men lagt ned igjen i 2003 grunnet manglende bevilgninger. Målgruppen er unge som trenger mer oppfølging og over noe lenger tid enn det krisesenteret normalt er ment å skulle tilby. I 2009 inngikk Bokollektivet ved Oslo Krisesenter et samarbeid med Ungbo knyttet til oppfølging av unge kvinner, menn og par i samme målgruppe. Prosjektet disponerte ved oppstart 3 leiligheter. Prosjektet ble utvidet til 7 leiligheter i 2010. I 2013 overtok Bokollektivet og Oslo Krisesenter driften av hele prosjektet etter bestilling fra Oslo Kommune. Tiltaket heter nå Bokollektivet, og disponerer 5 plasser i kollektiv og 6 eksterne leiligheter. Prosjektet er landsomfattende og del av Norges handlingsplan mot tvangsekteskap. I 2014 ble tiltaket utvidet med 5 straks plasser siste halvår. Disse ble lagt ned igjen ved årets slutt grunnet manglende belegg og midler. Bokollektivet har i dag 11 plasser, 5 hybler i et kollektiv og 6 eksterne leiligheter. I 2016 huset Bokollektivet 27 unge, 26 kvinner og 1 mann og 1 barn. Siden oppstart av Bokollektivet i 2007, har omlag 180 unge benyttet seg av tilbudet. Bokollektivet driver også egne nettverksprosjekter for de unge etter utflytting og har et utvidet samarbeid med andre instanser. Bokollektivet skriver egne rapporter.

Oslo Krisesenter har siden 2005 betjent ROSA-telefonen fra kl. 1600 – 0800 alle dager samt alle helger og helligdager. ROSA-telefonen er en akutt krise- og informasjonstelefon for kvinner og menn utsatt for menneskehandel, samt for politi og samarbeidsinstanser som ønsker råd og veiledning. ROSA-telefonen er ett av tiltakene som er satt i gang for å bekjempe menneskehandel og tvang til prostitusjon. 4 av rommene ved Oslo krisesenter er øremerket denne gruppa, 3 for opphold for reflektanter over lengre tid og 1 akuttrom for de som trenger et kort midlertidig beskyttet opphold, som regel i forbindelse med avhør hos politiet mm. Refleksjonsordningen gir midlertidig opphold i Norge og beskyttelse på krisesenter under refleksjonsperioden og mulige rettsaker mot bakmenn/kvinner. I 2016 har 40 kvinner benyttet seg av dette tilbudet ved Oslo Krisesenter. Menn utsatt for menneskehandel får også et beskyttet botilbud ved Krisesenteret for menn gjennom ROSA-prosjektet. Det er årlig mellom 30 og 40 unge som gjennom ROSA-prosjektet søker tilflukt på Oslo Krisesenter. I 2016 fikk Oslo Krisesenter i tillegg ansvar for en landsomfattende akuttelefon for alle grupper som er utsatt for menneskehandel i Norge.

Oslo Krisesenter har siden 2008 drevet et nettverkstreff for utflyttede kvinner og barn og brukere av Dagsenteret. I 2012 fikk Oslo Krisesenter midler fra Gjensidigestiftelsen for å utvikle nye tilbud og aktiviteter. Det ble opprettet en friluftsgruppe, et yogatilbud og flere fjellturer med overnatting i tillegg til de faste ukentlige nettverkstreffene. Det ble også holdt kurs og opplæring i å lete etter bolig på nettet. I 2013 var det ikke mulig å få prosjektmidler til å videreføre nettverkstreffet eller aktivitetsgruppene ved Krisesenteret. Tiltakene ble derfor ikke prioritert i 2013. Nettverksgruppen ble opprettet igjen i 2014 gjennom prioritering av tiltak med egne midler. I 2015 og 2016 har vi fått mulighet gjennom bevilgede midler fra Justisdepartementet å intensivere nettverksarbeidet etter utflytting. Det avholdes

ukentlige nettverkssamlinger for både kvinner og barn. I 2016 var det i gjennomsnitt 56 kvinner og 48 barn på hvert nettverksmøte. Nettverket skriver egne rapporter.

6.7 Krisesenter for menn

Krisesenteret for menn og deres barn ble opprettet høsten 2010 og ligger av sikkerhetsmessige grunner et annet sted enn krisesentertilbudet til kvinner. Det er imidlertid de samme ansatte som har ansvar for de voldsutsatte mennene som de som har ansvar for kvinnene. Dette for å sikre et mest mulig likt tilbud for voldsutsatte kvinner og menn. Vi leier lokaler med resepsjonist for å sikre sikkerheten for de voldsutsatte på nattetid. De seneste årene har antall menn som er i behov av et beskyttet botilbud stabilisert seg på mellom 15 og 20. I 2016 var det 18 menn og 9 barn som fikk et beskyttet midlertidig botilbud på Oslo Krisesenter. Det har vært stor variasjon på hvor mange som har ønsket et dagtilbud siden vi startet Krisesenter for menn. Hva som er det reelle behovet, er vanskelig å si. Det har variert når det gjelder hvilken gruppe menn som har ønsket hjelp fra krisesenteret. Vi

anser oss fremdeles i etableringsfasen for å finne det best mulige tilbudet for voldsutsatte menn i Oslo, både med rekruttering og hva tilbudet skal inneholde.

6.8 Gjennomførte prosjekter i 2016

Prosjekter ved Oslo Krisesenter:

- **Voldsutsatte kvinner i fengsel
(Justisdepartementet, flerårig prosjekt, fra 2005)**
Opplæring og kurs av ansatte og innsatte. Individuelle samtaler og gruppesamtaler om det å være voldsutsatt. Prosjektet ble evaluert i 2016.
- **ROSA-prosjektet, botilbud for reflektanter og døgntelefonvakt
(Justisdepartementet, flerårig oppstart 2005)**
Botilbud og akuttelefon for kvinner satt i prostitusjon etter menneskehandel.
- **Døgntelefonvakt alle typer menneskehandel
(Justisdepartementet)**
Akuttelefonen ble utvidet til ikke bare å gjelde for kvinner og menn satt i prostitusjon, men alle former for menneskehandel, inkl. arbeid og tiggning.
- **Prosjektering av nytt botiltak Rosa
(Justisdepartementet)**
Prosjektering av nytt landsomfattende botiltak for reflektanter i refleksjonsperioden.
- **Tiltak for kvinner utsatt for menneskehandel og prostitusjonsfeltet
(Justisdepartementet, flerårig prosjekt)**
Sosial trening, oppfølging og aktiviteter for kvinner med erfaring fra prostitusjon.
- **Advokatvakt for voldsutsatte kvinner, menn og barn.
(Justisdepartementet, flerårig prosjekt)**
Gratis tilbud om juridisk veiledning fra advokater tilknyttet Oslo Krisesenter.
- **Nettverkstreff.
(Justisdepartementet, flerårig prosjekt)**
Sosiale aktiviteter for å avhjelpe ensomhet og isolasjon for tidligere beboere og dagbrukere med deres barn.
- **ICDP-grupper, International Child Development Program
(BufDir)**
Foreldreveiledningskurs for grupper med foreldre som har opplevd vold.
- **Mor-barngrupper
(BufDir)**

Samspillgrupper mellom mor og barn for å utvikle tilknytningen mellom mor og barn og utvikle barnas trygghet på at mor ser og møter deres behov.

- **Ressursvenner i Samarbeid med Oslo Sanitetsforening (Ekstrastiftelsen og frivillighetsmidler fra Velferdsetaten)**
Prosjekt i samarbeid med Oslo Sanitetsforening hvor frivillige følger opp voldsutsatte brukere ved Oslo Krisesenter og Bokollektivet etter utflytting.
- **Samarbeid med Høyskolen i Oslo, videreutdanning psykisk helse (Flerårig prosjekt 2105-2017, videreføres)**
Kompetanseutveksling mellom HiOA og Oslo Krisesenter, gjennom samarbeid om undervisning, studenter og masteroppgaver.

Prosjekter ved Bokollektivet:

- **Plan for videreutvikling av Bokollektivet (BufDir)**
Innspill til fagplan for botiltakene i Norge.
- **Gutteprosjekt, holdningsarbeid med unge minoritetsgutter (ImDi 3-årig prosjekt, 2015-2017)**
Samtalegrupper med unge minoritetsgutter i ungdoms- og videregående skole for holdningsendring ovenfor søstre og kjærester.
- **Selvhjelpsbok «Håp smaker mango» (ImDi)**
En bok for å gi håp og inspirasjon og samtidig være en stemme ut i samfunnsdebatten med hensikt å påvirke og spre informasjon om brukergruppen og de utfordringene de lever med.
- **Rollemodeller (Rådet for psykisk helse, Ekstrastiftelsen)**
Styrke tidligere beboere ved Bokollektivet til å kunne være støttepersoner for nåværende beboere.
- **Seksuell helse (Oslo kommune, Helseetaten, overføres til 2017)**
Utvikle kompetanse om brukergruppens behov for informasjon om seksuell helse for å redusere aborttall og gi muligheter for et trygt seksualliv.

Alle prosjektene rapporterer særskilt.

6.9 Oslo Krisesenters plass i tiltakskjeden i Oslo Kommune

I forbindelse med endringen i lov om kommunale krisesentertilbud, og kravet om et helhetlig kommunalt tilbud til gruppen ble det særdeles viktig å definere Oslo Krisesenters oppgaver, og å avgrense og formalisere oppgavene og ansvarsforholdene i forhold til kommunens øvrige hjelpeapparat. Oslo Krisesenter søkte og fikk innvilget midler fra Justisdepartementet til et prosjekt for å kartlegge tilbud til voldsutsatte kvinner, barn og menn i Oslo Kommune og å komme med forslag til rutiner og samarbeid mellom de ulike aktørene i kommunen. Prosjektet fikk midler for drift fra Justisdepartementet høsten 2010, og det er tatt initiativ til dialogkonferanser med en rekke kommunale samarbeidspartnere. Det ble skrevet egen rapport for prosjektet hvor forslag til samarbeid med andre instanser ble foreslått. Ingen av disse ble implementert av våre samarbeidspartnere og derav ikke realisert.

I 2012 intensiverte vi igjen arbeidet med å utvikle forpliktende samarbeid mellom Oslo Krisesenter og bydelenes hjelpeapparat, hvorav bydelenes NAV-kontor og barneverntjenester var prioritert. Det er i dag utarbeidet forpliktende samarbeidsavtaler mellom Oslo Krisesenter og bydelene når det gjelder samarbeid med bydelsbarnevernet og bydelenes NAV-kontor. Avtalen med bydelsbarnevernet har eksistert siden 2013 mens NAV-avtalen var ferdigstilt og distribuert i 2014. På bakgrunn av nasjonal handlingsplan om vold i nære relasjoner ble det i 2014 utarbeidet en sentral plan fra Byrådet i Oslo som påla bydelene å lage lokale handlingsplaner om vold i nære relasjoner. I den sentrale planen står det at samarbeidsavtalene mellom Oslo Krisesenter og bydelsbarnevernet og NAV-kontorene skal overholdes. Ellers ble det ikke sendt ut noen føringer på samarbeid mellom Oslo Krisesenter og det ordinære hjelpeapparatet i bydelene, heller ikke informasjon om at Oslo Krisesenter er gitt krisesentertilbudene etter Krisesenterloven i 10 år framover, fra 2014 til 2024.

Krisesenterloven, og kommunenes arbeid med implementering av denne ble evaluert i 2014. Evalueringen ble offentliggjort i februar 2015. Evalueringen slo fast flere ting, hvorav de tre viktigste var at krisesentrene brukere var veldig fornøyd med krisesentertilbudet, tilbudet til menn på landsbasis kunne vært bedre, og at initiativet til samarbeid mellom krisesentrene og de lokale ordinære hjelpeinstansene var det krisesentrene som hadde tatt initiativet til. Dette stemmer godt med våre erfaringer.

7. utfordringer

7.1 utfordringer knyttet til kvinner med minoritetsbakgrunn, funksjonshemmede, eldre og barn

Kvinner med minoritetsbakgrunn

Gjennom kartleggingen av henvendelser til vårt mottak ser vi at Oslo KriSesenter får gjennomsnittlig 200 henvendelser fra voldsutsatte månedlig.

Gjennom kartlegging av trusselbilde får de mest truede et botilbud ved Bosenteret. Disse utgjør gjennomsnittlig 20 kvinner og 1 mann i måneden. De resterende får et tilbud på Dagsenteret, eller råd og veiledning over telefon der og da.

Nesten 40 % av de som fikk et beskyttet botilbud ved krisesenteret i 2016 kom på eget initiativ (27 %) eller via venner (11 %).

19 % kom gjennom politiet, resten kom gjennom samarbeidspartnere, hvorav barnevernet sto for 9 % og helsevesenet for 4 %. Resten av beboerne kom fra det øvrige hjelpeapparatet, 4 % NAV, 3 % skoler, 3 % advokater. De resterende 18 % kom via det øvrige hjelpeapparatet og tilfeldige forbipasserende, hvorav ingen når over 1 %.

Vi ser at det bare er politiet som i betydelig grad henviser brukere til oss. Mange av brukerne som får et beskyttet botilbud ved Oslo KriSesenter er minoritetskvinner, har levd med vold i flere år, 1 av 4 i mer enn 5 år før de får hjelp, de lever isolert og blir kontrollert av sine menn. Vår erfaring med denne målgruppen tilsier at de vet svært lite eller ingenting om sine rettigheter. Det er særdeles viktig at lavterskeltilbudet i bydelene som helsestasjonene, fastlegene, barnehagepersonell, NAV-ansatte og andre er bevisst dette og har kompetanse på dette, slik at vold i nære relasjoner blir avdekket og tiltak igangsatt før det går så langt at politiet blir involvert.

Det har vært en liten forbedring de siste årene. I 2014 hadde 1 av 3 av de som fikk et midlertidig beskyttet botilbud ved Oslo KriSesenter levd med vold i mer enn 5 år, i 2015 og 2016 er dette tallet redusert til 1 av 4.

Bare 5 %, 1 av 20 oppsøkte krisesenteret etter en engangshendelse.

Oslo KriSesenters kompetanse på vold og reaksjoner på vold bør kunne brukes mer konstruktivt i bydelenes arbeid for å avdekke volden. Vi er alltid villig til drøftinger og kompetanseheving. Dette arbeidet vil vi så langt det er mulig også videreføre i 2017. Andelen av Oslos befolkning med en annen etnisk bakgrunn enn norsk er økende, 30 % av Oslos befolkning har en annen etnisk bakgrunn enn norsk. En av Oslo KriSesenters store utfordringer er å møte endringen i befolknings sammensetningen, og samtidig gi et godt tilbud til både minoritetskvinner og etnisk norske kvinner.

De senere årene har andelen minoritetskvinner som søker tilflukt på Oslo KriSesenter vært stabilt, mellom 85 % og 90 %. I tråd med dette har Oslo krisesenter fokusert på

nye problemområder. Tvangsekteskapsproblematikk, nyankomne kvinner som har kommet til landet gjennom familiegjenforening etter arrangerte ekteskap og kvinner og barn utsatt for menneskehandel er eksempler på dette. Kvinner med annen etnisitet enn norsk mangler som regel nettverk i Norge, og har i motsetning til etnisk norske kvinner ingen å gå til i krisesituasjoner. En ny gruppe voldsutsatte kvinner og barn vi har møtt og gitt tilbud til det siste året er kvinne- og barnebortføringsaker, hvor kvinner og deres barn blir sendt tilbake til hjemlandet, fratatt pass og dumpet der. Vi har et samarbeid med IMDi og de norske ambassadene i utlandet rundt dette problemområdet.

Selv om både etnisk norske og kvinner med annen etnisk tilhørighet enn norsk har mange sammenfallende behov, er det nødvendig å differensiere tilbudet. Etnisk norske kvinner har venner og familie i Norge, og har derfor andre alternativer enn å søke tilflukt på et krisesenter i krisesituasjoner. I tillegg har disse kvinnene ofte jobb og nettverk og har lettere for å reetablere seg. Allikevel er de sårbare i intime relasjoner. De trenger hjelp til å bearbeide traumer, bli sterke nok til å komme ut av voldsforhold, og å mestre eget liv etter å ha vært utsatt for vold. I denne sammenhengen er det viktig å framheve at 2 av 3 kvinner som drepes av sine ektefeller eller ekspartnere er etnisk norske. I 2016 var det 10 kvinner som ble drept av partner eller tidligere partner i Norge.

Differensiering av både bo- og dagtilbudene vil prioriteres og fortsette i 2017.

Kvinner med annen etnisitet enn norsk, har andre og mer omfattende problemer. I mange tilfeller mangler de det norske språket og en grunnleggende kjennskap til det norske samfunnet, og mange vet ikke noe om sine rettigheter i Norge. De makter ikke å finne et eget sted å bo uten hjelp, og de har vansker med å reetablere seg og mestre det å bo alene. Reetableringen av disse kvinnene er mer omfattende enn for de norske kvinnene. Dette forsterkes gjennom boligstrukturen og boligkostnadene i Oslo, og at disse kvinnene ofte mangler kunnskap om økonomistyring og mangler egen kapital for å få innpass på boligmarkedet. Mange kvinner opplever isolasjon og håpløshet etter å ha flyttet ut fra krisesenteret og inn i ny bolig.

Dagtilbudet er forsterket for å imøtekomme denne gruppen med forskjellige tilbud for å etablere nettverk og å øke kunnskapen om det norske samfunnet. Det er i denne sammenhengen etablert tre dager med "praktisk time" og tre timer med advokatvakt en dag i uken. Dette arbeidet videreføres også i 2017. Det er forsøkt et samarbeid med Velferdsetaten rundt fremskaffing av bolig eller muligheter for økonomisk hjelp til å skaffe egen bolig for voldsutsatte kvinner under reetablering, men det viser seg at ingen av støtte- eller hjelpeordningene bortsett fra sosialhjelp er tilpasset denne gruppen. Å gjøre gruppen selvhjulpne hører sammen med gruppens muligheter for å ha egen inntjening. Problematikken rundt bolig og arbeid vil det bli jobbet videre med i 2017.

Funksjonshemmede og eldre brukere

Andelen funksjonshemmede og brukere over 50 år er lav. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at kvinner i disse gruppene er mindre utsatt for vold enn yngre og funksjonsfriske kvinner. Å nå disse kvinnene med informasjon og hjelp er en utfordring. Oslo Krisesenter satser på aktiv informasjonsvirksomhet særlig rettet mot disse gruppene, slik at de blir kjent med tilbudet og kan benytte seg av det på linje med andre grupper. Dette arbeidet vil fortsette gjennom samarbeid med «Vern for eldre» i Helseetaten i 2017.

Barn

Av de 218 barna som bodde på Oslo Krisesenter i 2016 var halvparten under skolealder. Det betyr at de befinner seg 24 timer i døgnet på krisesenteret. Det er et stort behov for et pedagogisk tilbud til disse på dagtid, både for deres egen del, men også for deres mødre som da kan ha noe tid for seg selv, og tid til møter, avhør, med mer. De færreste av disse barna har norsk språk, og de fleste har lite sosial trening. De er traumatiserte etter å være utsatt for vold eller vært vitne til at mor har blitt utsatt for vold. Det gode samarbeidet med Utdanningsetaten om undervisning av barn og unge i skolealder ved Oslo Krisesenter gjennom lærere ved Vestre Aker skole fortsetter. Vi har i 2016 blitt sikret midler for å kunne etablere et pedagogisk tilbud til barnehagebarn ved Oslo Krisesenter i 2017. Vi gleder oss til å utvikle dette tilbudet.

Oslo Krisesenter skrev i 2016 82 barnevernmeldinger til bydelsbarnevernet, og svarte på 48 anmodninger om opplysninger fra Barnevernet. Oslo Krisesenter vet med sikkerhet at det er igangsatt 17 tiltak på bakgrunn av meldingene fra Oslo Krisesenter. Som tidligere år ble også i 2016 mange av meldingene henlagt uten tiltak etter endt undersøkelse. Dette kan ha forskjellige årsaker, at barnevernet ikke greier å avdekke volden i hjemmet, at barnevernet tenker at alt er bra så lenge barnet ikke bor sammen med overgriper, eller at barnevernet ikke foreslår tiltak som voldsutsatte foresatte ønsker å ta imot. Ofte takker den voldsutsatte foresatte nei til tiltak fra barnevernet ved endt undersøkelse. Vi ser at redselen for barnevernet i minoritetsmiljøene også preger våre brukere. Mange av disse bor noen få uker på krisesenteret, undersøkelsessaker i barnevernet blir ofte konkludert etter at den voldsutsatte og hennes barn er reetablert og flyttet fra krisesenteret. Hun velger ofte det frivillige tiltaket bort av redsel for barnevernet, blir alene for første gang med mange barn, og greier ikke å stå imot presset fra egen familie og svigerfamilie. Dette resulterer ofte i at hun resignerer og flytter tilbake til overgriper. For barna som lever i vold er ikke dette godt nok. 12 % av barna som fikk et beskyttet botilbud med sine mødre i 2016, hadde bodd hos oss før. Hele 10 %, 1 av 10, 22 barn hadde 2 eller 3 eller fler opphold på krisesenteret bak seg.

Vi ser en utvikling av denne redselen for barnevernet blant våre brukere.

Vi vil i 2017 fortsette å utvide samarbeidet med bydelsbarnevernet for barnas beste gjennom gjensidig kompetanseheving og utvikling av felles tiltak.

Av voldsutsatte kvinner og menn med barn var det 15 % som flyttet direkte tilbake til overgriper, 48 % som reetablerte seg i egen bolig uten overgriper, mens 37 % ble reetablert i midlertidige løsninger.

Vi ser at voldsutsatte med barn sjeldnere flytter direkte tilbake til overgriper, og at de oftere etableres i egne boliger uten overgriper etter opphold enn enslige.

Allikevel er det så mange som 37 % som reetableres i midlertidige løsninger, offentlig eller privat. Uten oppfølging i midlertidige boliger er veien tilbake til overgriper kort.

Vi vil i 2017 intensivere avsluttende møter ved utflytting for å initiere individuelle planer for samarbeid og koordinering av oppfølgingsansvar rundt den voldsutsatte.

Grunnen til at kvinnene flytter tilbake til overgriper er sammensatt, hvorav vanskeligheten med å finne egen bolig og press fra egen familie og svigerfamilie antakelig er de største. Mange erfarer at voldsutøver får tilkjent omsorg og samvær med felles barn. Det er selvfølgelig vanskelig å sende barna til overgriper uten å kunne ha kontroll, dette resulterer ofte i at den voldsutsatte flytter hjem til overgriper for å ha kontroll på situasjonen og volden. For foreldre med store barneflokker er det i tillegg vanskelig å mestre hverdagen alene. Vi vil utvide vårt samarbeid med familievernkontorene for å belyse og medvirke til at barnets beste blir satt i sentrum ved mekling om samvær. Forslag til endring i lov om barn og foreldre når det gjelder dette, er etter vår mening et skritt i riktig retning for å avhjelpe denne problematikken. Vi har allerede inngått et samarbeid med foreldrevernet rundt dette, og håper på å ferdigstille en samarbeidsavtale i løpet av 2017.

Vi har de seneste årene sett at det er et stort behov for et differensiert dagtilbud i form av individuelle samtaler og oppfølging i grupper til barn og unge som har vært utsatt for eller har vært vitne til vold. Det er nå etablert mulighet for individuelle samtaler med barn og unge, gruppetilbud, foreldreveiledningsgrupper og egne nettverkstiltak for barn og unge som er på nettverkstreff med sine mødre.

Vi håper å kunne intensivere dette arbeidet i 2017 gjennom nye prosjektmidler.

Ansatte ved Oslo Krisesenter vil fortsette med å være pådriver for bistandsadvokater for å sikre at barn får den voldsoffererstatningen de er berettiget etter norsk lovverk.

7.2 utfordringer knyttet til samarbeid med vertskommune

Fra 1.januar 2010 ble lov om kommunale krisesentertilbud innført:

§ 1 Formål

Kommunen plikter å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner.

§ 2 Krav til krisesentertilbudet

Kommunen skal sørge for et krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, som har behov for rådgivning eller et trygt og midlertidig botilbud. Tilbudet skal gi brukerne støtte, veiledning og hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet og skal omfatte:

- a) Lavterskel, gratis helårs døgnåpent, trygt, midlertidig botilbud
- b) Gratis dagtilbud
- c) Gratis råd og veiledning pr telefon
- d) Oppfølging i reetableringsfasen

§ 3 Individuell tilrettelegging av tilbudet

Kommunen skal så langt det lar seg gjøre

- Tilrettelegge for brukernes individuelle behov
- Sørge for å ta vare på barn på en god måte som er tilpasset deres særlige behov
- Sørge for at barn får oppfylt de rettigheter de har etter annet regelverk
- Sørge for at brukerne av bo- og dagtilbudet får tilgang til kvalifisert tolk ved behov
- Sørge for rutiner for kvalitetssikring, bestilling og betaling av tolketjenester

§ 4 Samordning av tjenester

Kommunen skal sørge for at kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner får en helhetlig oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom krisesentertilbudet og andre deler av tjenesteapparatet.

Tilbud og tjenester etter denne loven kan inngå som ledd i samordning av en individuell plan etter annen lovgivning, jfr. sosialtjenesteloven § 4-3 a, pasientrettighetsloven § 2-5, psykisk helsevernlov § 4-1 og lov 19.november 1982 nr. 66, om helsetjenester i kommunene § 6-2 a.

Presiseringer knyttet til loven:

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har i rundskriv presisert vold i nære relasjoner til også å inkludere ofre for tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, voldtekt og menneskehandel.

Lavterskel defineres som at brukere kan henvende seg direkte uten timeavtale eller henvisning. Ofre for vold kan oppsøke et hvilket som helst krisesentertilbud, uavhengig av oppholdsstatus og hvor vedkommende er folkeregistrert.

Tilbudet skal gi brukerne støtte, veiledning og hjelp til å ta kontakt med andre deler av hjelpeapparatet, også det å gi informasjon om andre krisesentre. Slik støtte, veiledning og tilrettelegging må ikke tolkes som plassering. Det er brukeren som avgjør om han eller hun ønsker å reise til et annet tilbud. Den samme tolkningen legges til grunn for ofre for menneskehandel

Krisesentertilbudet kommer ikke inn under refusjonsreglene i sosialtjenesteloven. Kommunene står imidlertid fritt til å inngå avtaler om refusjon seg imellom.

Oslo kommune består av 15 bydeler, som i en eller annen grad er ulikt organisert. Bydelene har også forskjellige oppfatninger og forventninger til Oslo Krisesenters arbeidsoppgaver og ansvar. Oslo Krisesenters ansatte bruker mye av sin arbeidstid på å informere om, diskutere og avklare ansvar med ansatte i bydelene.

Krisesentertjenestene for Oslo ble konkurranseutsatt i 2013. Oslo Krisesenter vant anbudsrunder og fikk en 10-årskontrakt med Oslo Kommune for å drifte krisesentertjenestene for kommunen fra 2014 til 2024. Oslo Krisesenter er således Oslo Kommunes eneste tiltak som er opprettet utelukkende for voldsutsatte kvinner, menn og deres barn. Krisesenteret inngår som et viktig ledd og eneste i kommunens tilbud om akutthjelp og beskyttelse til voldsutsatte. Endringen i lov om kommunale krisesentertilbud styrker behovet for å definere og formalisere Oslo Krisesenters plass i tiltakskjeden.

Oslo Kommune har også en stor utfordring med hensyn til departementets definering av lavterskel, fordi kvinner og menn selv kan velge hvilket krisesenter de skal kunne søke tilflukt til. Oslo by er i en særstilling, da mange ønsker å flytte hit, mange utenbys fra ønsker derfor å bo på Oslo krisesenter. Det at krisesentertilbudet ikke kommer inn under refusjonsreglene i sosialtjenesteloven, vanskeliggjør dette ytterligere. Kvinnene blir ikke gitt den hjelp de har krav på i Oslo, da bydelene anser dette som hjemmekommunen sitt ansvar.

Loven er lite konkret på ansvars- og oppgavefordeling, noe som vanskeliggjør samarbeidet med andre instanser rundt voldsutsatte kvinner, menn og deres barn. Lov om kommunale krisesentertilbud er under evaluering. Evalueringsrapporten ble offentliggjort i februar 2015.

7.3 Særlige utfordringer og løsninger i 2017

Tendenser og mulige løsninger

Vi ser med stor bekymring på den økende tendensen til at kvinner og barn kommer tilbake til Oslo Krisesenter etter å ha flyttet hjem til overgriper. 1 av 4 av de kvinnene og deres barn som søkte tilflukt på Oslo Krisesenter i 2016, hadde søkt tilflukt hos oss før, til tross for at det bare er 16 % som flytter direkte hjem til overgriper. Dette har etter vår erfaring en klar sammenheng med problemet med å framskaffe permanent bolig etter utflytting fra krisesenteret. Etter vår erfaring er det de som flytter over i midlertidige private ordninger, uten oppfølging fra hjelpeapparatet, som ikke ser noen annen løsning enn å flytte hjem igjen til overgriper. Vi hadde store forhåpninger til samarbeidsavtalen mellom Oslo Krisesenter og bydelenes NAV-kontor for å sikre voldsutsatte bedre oppfølging etter utflytting. Vi ser at implementering av denne samarbeidsavtalen tar lengre tid enn vi hadde regnet med. Vi vil intensivere implementeringen av avtalen også i 2017 gjennom dialogmøter og håper at et tettere samarbeid bli a vil resultere i flere individuelle planer for den voldsutsatte hvor ansvarsoppgavene mellom de forskjellige instansene er klart definert også etter utflytting fra krisesenteret.

Voldsutsatte skal ifølge Oslos handlingsplan for vold i nære relasjoner prioriteres ved tildeling av kommunal bolig. Foreløpig ser vi ikke resultater av dette, og det er i tillegg usikkert om det er et riktig tiltak til gruppa. Det er etablert et samarbeid med Velferdsetaten for om mulig å finne økonomiske støtteordninger og tiltak for å hjelpe voldsutsatte til å etablere seg i egen bolig. Foreløpig har vi ikke funnet tiltak som kan hjelpe denne gruppa. Vi vil fortsette og intensivere dette arbeidet i 2017.

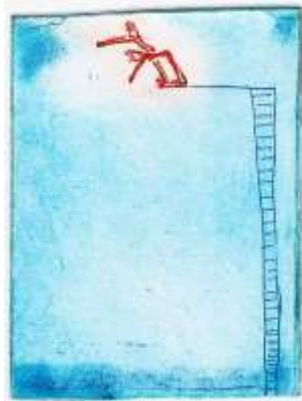
Et annet problem er at voldsutøver fremdeles beholder felles bolig er et problem det er vanskelig å få gjort noe med.

Vi ser også med bekymring på at barnevernmeldinger sendt fra Oslo Krisesenter, alle alvorlige nok til å gå til undersøkelse, fremdeles i hovedsak blir henlagt uten tiltak etter ferdigstilt undersøkelse. Noe av årsaken er at mor takker nei til tiltak. Vi tror at et samarbeid mellom Oslo Krisesenter og bydelsbarnevernet både mens kvinner og barn bor hos oss, men også et samarbeid rundt oppfølgingstiltak etter utflytting ville ha hjulpet barneverntjenestene til å komme i posisjon for å se volden barna lever i, men også i posisjon til mor, slik at hun vil velge den hjelpen fra barnevernet som hun og barna trenger. Dette arbeidet er godt i gang med gjennom samarbeidsavtalen mellom bydelsbarnevernet og Oslo Krisesenter av 2013.

Vi har erfart gjennom 2016 at redselen for barnevernet i vår brukergruppe har økt betraktelig. Vi ser også at antall barn er redusert fra tidligere år. Vi ønsker i samarbeid med barnevernet og innvandrersorganisasjoner å få gjort noe med angsten for barnevernet i minoritetsmiljøene. Vi søker prosjektmidler til dette i 2017.

Barn som tvinges til å ha samvær med voldsutøver mot sin vilje er en tendens ansatte ved Oslo Krisesenter blir mer og mer oppmerksom på, og som vi ser øker. Vi er gjort kjent med at langt de fleste meglingsaker ved brudd mellom foreldrene er satt bort fra familievernkontorene til meklingskontoret. Vi vil finne ut av dette og initiere et tettere samarbeid og en samarbeidsavtale med familievernet i 2017.

Vi utvider med varierte tilbud på Dagsenteret. Dette for best mulig å ivareta kvinner og barn etter utflytting, men også for å sikre et tilbud til de norske kvinnene. Det søkes om prosjektmidler for å styrke tiltak for barn på dagsenteret i 2017.

Oslo Krisesenters plass i tiltakskjeden i Oslo Kommune

Det er utarbeidet en sentral handlingsplan for arbeid med vold i nære relasjoner i Oslo Kommune. På bakgrunn av denne skal alle bydeler lage lokale planer for arbeidet i hver enkelt bydel. Det er i denne forbindelse opprettet voldscoordinatorer i alle bydelene. Mandatet deres er ikke fastsatt, og er derfor svært forskjellig. Vi ønsker å utvide samarbeidet til disse koordinatorene for å få til et tettere samarbeid med bydelene i 2017.

Samarbeidet og implementeringen av samarbeidsavtalene med bydelenes Barnevern og NAV-kontor vil fortsette i 2017. Vi vil spesielt initiere og intensivere samarbeidet med bydelenes NAV-kontor for å sikre bedre oppfølging av de voldsutsatte etter utflytting. Dialogmøter og evaluering av samarbeidet er også en del av avtalen. Gjensidig informasjonsutveksling, avklaring av forventninger og ansvarsområder mellom Oslo Krisesenter og forskjellige samarbeidspartnere i kommunen og bydelene vil også i 2017 ha høy prioritet.

En intensivering av samarbeidet med Oslopolitiet og Oslo Krisesenter resulterte i en ferdigstilt samarbeidsavtale i 2016. Vi ser fram til å implementere og utvide samarbeidet med politiet i 2017.

Vi har også planer om å intensivere samarbeidet og ferdigstille en samarbeidsavtale mellom Oslo Krisesenter og Helseetaten, SAA (sosialt ambulent akutteam), legevakt og Vern for eldre i løpet av 2017.

En markering av Oslo Kriesesenter som et kommunalt kompetansesenter og Oslos eneste akutte beskyttelsestiltak for voldsutsatte kvinner og menn og deres barn, kombinert med implementering og oppfølging av samarbeidsrutiner med samarbeidspartnere vil være høyeste prioritet også i 2017.

Oslo kriesesenter 9.03.2016

Inger-Lise Walmsness Larsen
Daglig leder